

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

7. заседание

Четвъртъкъ, 7 мартъ 1940 г.

(Открито въ 16 ч.)

Председателствувалъ подпредседателътъ Димитъръ Пешевъ. Секретари: Атанасъ Цвѣтковъ и Георги Михайловъ

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Съобщения:		Говорили:	
Отпуски	83	М-ръ Д. Божиловъ	86
Законопроектъ	83	Т. Поляковъ	89
Отговоръ отъ министъръ-председателя на питането на народния представител Никола Василевъ относно изхранването на крайграничното планинско население	83	М. Ковачевъ	90
Говорили:		Ж. Струнджевъ	92
Н. Василевъ	83	3) за одобрение и приложение на спогодбата, постигната между държавата и Лудвикъ Грауманъ, отъ гр. София (Първо четене)	93
М-ръ-предс. Б. Филовъ	84	Говорили:	
По дневния редъ:		Докл. д-ръ Г. Липовански	93
Законопроекти:		С. Станчевъ	93
1) за измѣнение и допълнение закона за митнитѣ (Първо четене)	84	4) за връщане 219.390 л. данъци на обущарската производителна кооперация „Съединение“ въ гр. София (Първо четене)	95
Говорили:		5) за посрѣщане извънреднитѣ разходи по обезпечаване сигурността на страната. (Първо четене — разискване)	95
М-ръ Д. Божиловъ	84, 86	Говорили:	
М. Ковачевъ	85	Т. Поляковъ	96
2) за измѣнение и допълнение на закона за митнишката тарифа на вноснитѣ стоки. (Първо четене)	86	Г. Ленковъ	98
		Н. Джанковъ	99
		Дневенъ редъ за следващото заседание	100

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) При-
съствуватъ нужниятъ брой народни представители. Обя-
вявамъ заседанието за открито.

(Отсъствуватъ народнитѣ представители: Атанасъ Каи-
шевъ, Василъ Велчевъ, Велизаръ Багаровъ, Димитъръ Ар-
наудовъ, Димитъръ Марчевъ, Дълю Тодоровъ, Еню Клян-
тевъ, д-ръ Иванъ Вазовъ, Киро Арнаудовъ, Коста Божи-
ловъ, д-ръ Петъръ Шишковъ, Петъръ Думановъ, Спасъ
Ганевъ и Филипъ Рафаиловъ)

Имамъ да направя следнитѣ съобщения.

Разрешенъ е отпускъ на следнитѣ г-да народни пред-
ставители:

на г-нъ Кирилъ Минковъ — 1 день, за 7 мартъ;
на г-нъ Георги Михайловъ — 1 день, за 7 мартъ;
на г-нъ д-ръ Иванъ Вазовъ — 2 дена, отъ 7 мартъ и
на г-нъ Александъръ Карапетровъ — 2 дена, за 8 и
12 мартъ.

Постъпили сѣ отъ Министерството на финанситѣ законо-
проектъ за извънреденъ бюджетенъ кредитъ отъ
36.250.000 л. по бюджета на Главната дирекция на пошитѣ,
телеграфитѣ и телефонитѣ за 1940 бюджетна година.

Ще се раздаде.

Г-нъ министъръ-председателъ е готовъ да отговори
на питането на народния представител г-нъ Никола Васи-
левъ относно изхранването на крайграничното планинско
население.

Има думата г-нъ Никола Василевъ да прочете пита-
нето си.

Никола Василевъ: (Отъ трибуната. Чете) „Господи-
нъ министъръ-председателю! Моля Ви да отговорите, какви
мѣрки възнамѣрява да проведе възглавяването отъ Васъ

правителство по отношение планинското крайгранично на-
селение у насъ, каго имате предвидъ следното:

1. Това население живѣе при едни стопански, общин-
ски, хигиенно-санитарни, благоустройствени и социални
условия, които сѣ на най-низкото ниво у насъ.

2. Поради характера на терена, неплодородната земя,
малоимотността на стопанствата и, най-важното, поради
липсата на една подходяща за мѣстнитѣ условия политика
къмъ тия покрайнини, това население и днесъ живѣе въ
една пословична беднотия, която въ нѣкои пунктове гра-
нични сѣ мизерия, макаръ че би могло да му се подобри по-
ложението, ако се постави началото на една системна сто-
панска и социална политика съ повече грижи, повече спра-
ведливостъ и постоянство въ това отношение.

3. Общинитѣ въ тия погранични покрайнини сѣ въ едно
истинско бедствено състояние. Тѣхнитѣ бюджети, поради
нѣмотията на населението, сѣ винаги дефинитерни. По-
сѣщението отъ общински данъци, такси и берии не стигатъ
за заплатитѣ на общинския персоналъ, а за общинския бла-
гоустройствени, социални и други инициативи и дума не
може да става.

Въпросътъ за намиране начинъ за едно специално
облекчение на тия общини трѣбва да стане предметъ на
едно сериозно правителствено обсъждане и решение. Въ
санитарно и хигиенно отношение почти всички селища сѣ
били подъ всѣкаква критика. Въ цѣли райони, отстоящи на
40—50 км. отъ околийскитѣ центрове, не сѣмнествува и
най-обикновената болнична сграда и персоналъ за даването
на една действителна медицинска помощ на населението.

Съ нѣкои изключения, населенитѣ пунктове не сѣ водо-
снабдени. Тамъ и днесъ още, както е било преди освобож-
дението на България, населението черпи вода отъ най-

нехигиенични ктадени и потоци и затова епидемиите и болестите, покосяващи живота на стотици деца и селяни, сж едно често явление.

Хигиенични училищни сгради сж рѣдкост. Ученици и учителски персонал въ много села работятъ при най-лоши училищни условия. А имаме околийски центрове, въ които и днесъ още децата се учатъ въ останали отъ турско време конаци и строени отъ преди освобождението полуразрушени сгради или празени още преди 40—50 години съвършено неудобни и нехигиенични училища.

4. Пътната, които ги има сега, не сж добри. Цѣли покрайнини още стоятъ съ отдавна започнати и недовършени пътища. Тѣ се правятъ много бавно и винаги се оставятъ на последенъ планъ.

5. Строителното работничество отъ тия покрайнини, което напуска своите домове, продѣтъ, за да се върне презъ змата съ иѣщо припечелено само за изхранване, ще трѣбва да бѣде тоже предметъ на една особена строителна и социална политика.

А на интелектуално-безработните младежи отъ тия погранични крайща, завършили своето образование съ пената на недождане и много несгоди, не само лично отъ тѣхъ, но и отъ тѣхните родители, ще трѣбва да се обърне внимание, като се има предъ видъ тѣхниятъ високъ националенъ духъ, отъ една страна, и тѣхните скромни претенции, отъ друга.

6. Като вземамъ предвидъ похвалната правителствена политика и грижи къмъ производителните и облагодетелствувани отъ природата райони у насъ, и като не изпускамъ изъ предвидъ нѣкои, макаръ и изолирани грижи отъ една-две години насамъ къмъ пограничното население, азъ се надѣвамъ, че възглавяваното отъ Васъ правителство ще обърне сериозно внимание на моето питане.

Живѣя съ вѣрага, че не ще да се намѣри никой българинъ, който да се противопостави на една сѣщо така благоприятна правителствена политика къмъ българските граничари, които сж сж едно високо съзнание за своя дългъ къмъ българското царство, и които, за разлика отъ другото население въ България, иматъ и специални задължения.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ министър-председателъ.

Министър-председателъ Богданъ Филевъ: Г-да народни представители! Въпросътъ, или по-право цѣлиятъ този сложенъ комплексъ отъ въпроси, който се поставя отъ уважаемия г-нъ Никола Василевъ, е безспорно важенъ и е занимавалъ досега правителството. Азъ благодаря, на всѣки случай, на г-нъ Никола Василевъ, че той привлича отново вниманието ни върху този въпросъ и мога да ви заявя, че правителството съзнава голѣмото значение на въпроса и че то въ най- скоро време ще вземе всички мѣрки, за да му даде едно правилно разрешение. (Ръкоплѣскания)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Минаваме къмъ точка първа отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за митниците.

Моля г-нъ секретаря да го прочете.

Секретаръ Стефанъ Багриловъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за митниците.

Г-да народни представители!

1. Съгласно чл. 208, п. 18, отъ закона за митниците, рудитѣ, рудните, концентрати и металургическите полуфабрикати при времененъ износъ и извлѣчениитъ отъ тѣхъ метали при връщането имъ въ страната се освобождаватъ отъ мито и отъ всѣкакви други данъци и такси. А съгласно забележка IV къмъ сѣщия членъ, въпросните метали при връщането имъ въ страната се освобождаватъ отъ мито и други данъци и такси само когато сж въ първично състояние (кюлчета, блокове и др.), но не и когато сж преработени въ полуфабрикати (прѣти, тель, листа и пр.).

Това положение, вмъкнато въ закона при измѣнението му отъ 1 септември 1936 г., цели да се даде възможностъ за създаване и развитие на предприятия за преработване на метали, като се изхожда отъ първичното имъ състояние — кюлчета.

Вносътъ на жѣлезо, обаче, въ последно време е твърде затрудненъ. Страните, които досега сж били главни наши доставчици на жѣлѣзо, сж съгласни да ни доставятъ и за-напредъ такова, и то въ форма на прѣти и листа, но само срещу изнесена жѣлѣзна руда. Подобни сдѣлки, обаче, биха могли да се реализиратъ само ако се допустятъ безмитниятъ вносъ на жѣлѣзото и въ форма на прѣти и листа.

Предвидъ на всичко това, както и на обстоятелството, че въ страната ни се чувствува голѣма нужда отъ жѣлѣзо на прѣти и листа, въ каквито форми преработването на чугуна не може още да се извърши у насъ, налага се да се разшири сегашното положение по безмитния вносъ на метали, въ връзка съ IV забележка къмъ чл. 208 отъ закона за митниците, като прѣтитъ и листата се признаватъ за първично състояние на внасяните метали.

II. Съгласно алинея трета на чл. 74 отъ закона за митниците, разтоварването и предаването въ митниците на манифестирани количества трѣбва да бѣде извършено въ тридесетдневенъ срокъ отъ регистрирането на манифеста. Следъ изтичането на този срокъ, за неразтоваренитъ количества се плаща отъ подателя на манифеста или отъ притежателя на стоките такса на день и за тоя или частъ отъ тоя по 3 л. златни.

Горното положение, обаче, не предвижда формални причини, по които дадена стока не би могла да бѣде разтоварена въ предвидения срокъ, каквито причини могатъ да бѣдатъ, напр., замръзване на Дунава, опасностъ отъ неприятеля и пр.

Предвидъ на това, необходимо е да се даде право на министра на финансите въ подобни случаи, т. е. при крайно уважителни причини, да продължава предвидения срокъ за разтоварване.

Като предлагамъ на просвѣтеното ви внимание настоящия законопроектъ, моля ви, г-да народни представители, да го разгледате и приемете въ сегашната сесия на Народното събрание.

Гр. София, февруарий 1940 г.

Министъръ на финансите: Д. Божиловъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение и допълнение на закона за митниците.

Членъ единственъ: Въ закона за митниците се правятъ следните измѣнения и допълнения:

1. Забележка IV къмъ чл. 208 се измѣня, както следва: „Металитѣ, за които е дума въ п. 18, се освобождаватъ отъ мито и други данъци и такси, когато сж въ състояние на: кюлчета, блокчета, прѣти и листа, но не и когато сж преработени въ други полуфабрикати или издѣлия“.

2) следъ чл. 74 се добавя следната забележка: „По крайно уважителни причини, министърътъ на финансите има право да продължава срока, предвиденъ въ третата алинея на настоящия законъ.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Минчо Ковачевъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Ако мога, преди разискванията, да кажа две-три думи?

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ министърътъ на финансите.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-да народни представители! За да не изпадне въ недоразумение по отношение целта на внесенния законопроектъ за измѣнение и допълнение на закона за митниците, азъ дѣлка преди разискванията да кажа, че не съмъ ималъ за целъ да права една належаща промѣна въ цѣлия законъ за митниците, състояща се отъ 425 членове, защото съмъ тамъ, че въ днешното ненормално, болно време не можемъ съ сигурностъ да направимъ най-подходящитъ, най-умѣстнитъ промѣни.

Отъ друга страна, трѣбва да бързаме съ приемането на всички тѣзи закони, въ които се предвиждатъ приходи, за да можемъ да почнемъ съ бюджета, приемането на който е доста закъснѣло. Налага се, както въ закона за митниците, така и въ закона за митническата тарифа на вносите стоки, който следва следъ него въ дневния редъ, да направимъ нѣкои промѣни, които се налагатъ било поради събитията, които преживяхме, било поради международнитъ ни задължения въ връзка съ спогодбитѣ, които сключихме съ нѣкои държави.

Съ този законопроектъ за измѣнение и допълнение на закона за митниците въ случая се цели да се даде едно

улеснение — срещу износ на руди да можем да получим метали, не само въ блокове и въ кючета, но и въ пръти и въ листа, като под пръти разбираме и фасонираното желязо, релси, а под листа разбираме изръзки отъ листа, включително и ламарина. Мжнотията за доставката на тия метали, които внасяме, е толкова трудна, че даже не можем и съ девизи да ги доставиме, освен ако дадем руда. Напоследък по въпроса за сгурията намбихме едно разрешение, което действително може да ни помогне — и дай, Боже, да бъде така — да изнесем, както се изчислява, около 2 хиляди вагони сгурия и да запасим страната с най-необходимите метали, нъкои от които вече сж по-ценни и отъ златото. Днес, напимър, да се намбри и купи отъ нъкоя страна бакъръ и калай е цяло събитие.

Първата мърка след обявяването на войната, не само въ воюващите, но и въ всички неутрални държави, бше да се тури възбрана за износа на нъкои метали. И сега ние не можем отъ никде да ги доставиме, освен като изнесем руди, концентрати; обаче поставятъ условие: това, което се получи отъ тия руди, да може да се внесе съ улеснение. Съ първата точка отъ внесения законопроектъ се цели, щото забележка четвърта към чл. 208 отъ закона за митниците да обхване и метали преработени въ пръти, телъ, листа и пр., за да можем да улесним вноса, както на конструктивно желязо, така и на медъ, а също и на релси, отъ които нуждата е много голяма, защото сме заплашени да спрем строежа на най-полезни и необходими линии, които сж вече на привършване.

Втората точка на член единствен отъ тоя законопроектъ се отнася до чл. 74 отъ закона за митниците, измненнието на който се налага отъ обстоятелствата, които настъпиха. След избухването на войната, въ нашите пристанища сж пристигнали стоки, които ще бъдат изнесени отъ митниците след размръзването на Дунава. Продължава имъ се срокът за престой, като се освобождават отъ таксата 3 л. златни на тонъ дневно. Имам един случай съ Община съюз на земеделските кооперации. Един шлеп съ газболъ замръзна въ Дунава и не може да дойде на пристанището. Замръзва и самият газболъ и, даже да се докара шлепът на пристанището, газболът не може да се стовари, докато не се размръзне. Затуй трбва да се освободи отъ тая такса 3 л. златни на тонъ дневно, която е голяма, особено за стоките, които имат малка стойност. Планирането на тая такса може да хвърли доста голяма сума, и стоките стават двойно и тройно по-скъпи, ако се прилага стриктно чл. 74 отъ закона за митниците.

По тзи съображения ние се ограничаваме да направим тзи най-належащи измненнието на закона за митниците. Аз, обаче, съ удовольствие ще чуя всички препорки, които биха се изказали тукъ. Желая законопроектът да отиде въ комисията. Тамъ ще изслушаме всички мнения и, ако се убедим, че трбва да се направи още нщо, ще го възприемем, обаче не бива да се засяга цялостният законъ. Това, което може да стане много набързо, съгласен съм да го взема под внимание. (Ржкоплъскания)

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата народният представител г-н Минчо Ковачевъ.

Минчо Ковачевъ: (Отъ трубуната) Г-да народни представители! Занимава ни един законопроект доста навременен и добре и сполучливо нагоден за нуждите, които страната ни изпитва. Касае се въпросът да се изнася подземното наше богатство, такова, каквото то излиза изъ под земята — тъй като ние не сме въ състояние да го преработим — да го отнасяме въ чужбина и да върнем она част отъ него, която представлява металъ. На нашето рудно богатство, на ония голми залежи, които крие нашата земя, неизползувани отъ въкове, най-последно имъ дойде времето, замисли се за тях, за да дадатъ т своята благодат, творчество и подеи въ нашата страна. Аз нма да се спирам да говоря, какво грамадно значение има — отъ гледище стопанско, отъ гледище социално, отъ гледище на отбрана и отъ всевъзможни други гледища — разработването на нашето рудно богатство и използването му даже и по примитивен начинъ, защото, струва ми се, че около този въпросъ специално ще трбва да се занимаем малко по-късно. Аз ще отида право към законопроекта.

Съ измненнието на забележка IV към чл. 208 се цели да се разреши вносът безмитно на метали, били т въ кючета, били т въ пръти, били т въ табии — въ всевъзможната им обработка — въ замна на изнесени руди

отъ България. Идеята е отлична, замисълът е чудесен, резултатите могат да бъдат много добри. Обаче тъй, както е редактирана първата точка на член единствен, не се определя естеството на рудата, която ще се изнася отъ нас: дали ще бъде желязна, дали ще бъде бакърена или нъкаква друга. Разбира се, че се отнася общо за всички руди. Струва ми се, че това трбва да бъде добре пояснено.

Докожото азъ познавам рудното богатство въ нашата страна, за сега имаме само два вида руда, които могат да се изнасят отъ България: желязна руда, при един процент около 60% желязо, и бакърена руда, при един процент отъ 8—10% бакъръ и 12—16 грама злато на тонъ. Това сж най-добрите, най-богатите наши руди, които, безспорно, ще трбва да се изнасят. И азъ, съмтамъ, че законопроектътъ тъкмо тяхъ визира.

Естествено, когато изнесе един тонъ желязна руда при 60% желязо, износителът, по силата на този законопроектъ, ще иска да внесе съответното количество обработено желязо — кючета, пръти, ламарина — и то безъ мито. Каква загуба ще понесе фискът отъ митото, която загуба, безспорно, ще бъде един вид премия, дадена на износителя?

Споредъ нашата митническа тарифа, плащатъ мито на килограмъ, както следва: суровото желязо 44 стотинки; желязото на пръти 1.35 л.; ламарината 2.05 л., ако е грубо обработена, 3.40 л. ако е обикновено обработена и 6.80 л. ако е фино обработена. При тая редакция на законопроекта, естествено е, че износителът ще гледа да внесе предимно оня артикулъ, който му дава най-голяма облага — ще внесе най-напредъ фино обработена ламарина, за да може да спести 6.80 л. на килограмъ срещу своя конкурентъ, който би внесълъ същия артикулъ по друг път. На желязни греди митото е 1.08 л., а на фино обработени такива, които почти не се внасят — 2.05 л. на килограмъ. На медъ въ сурово състояние митото е 13.60 л., а на медъ на листа — 20 л. на килограмъ.

Ето премията, ето опрощенията, които тоя законопроектъ прави на ония, които изнасят навън руди, срещу внос на съответното количество метали, които т съдържатъ.

Фактически на износителя на желязна руда се дава една премия неопределена по размър, толкова, колкото той си избере, по силата на митническата тарифа, на нейните статии 408 и 409. Ако той си избере да внесе желязо на пръти, ще икономиса 1.35 л. на килограмъ. Като се вземе предвид, че ще внесе не 60%, а 50% само отъ рудата, която изнася, като желязо, той ще има фактически една премия отъ 67 стотинки на килограмъ, ако внесе сурово желязо, 1.02 л., ако внесе ламарина, 3.40 л., ако внесе фино обработена ламарина, 54 стотинки, ако внесе греди и 1.02 л., ако внесе фино обработени греди. Или пък, ако занесе бакъръ на руда и занесе бакъръ само 10% и остави златото въ чужбина — което непременно той ще иска да го направи — въ такъв случай той ще спечели, ще получи най-малко 2 л. премия на всеки килограмъ изнесена българска руда. Това е повелението на закона, тъй както той е редактиранъ.

Трбва да се обсъди, дали тази премия, която българското правителство дава за износ на руди, е най-последно, и дали тя нма да се изроди по друг нъкой начинъ, за да направи и други нъкои пакости, които токущо ще кажа. Естествено е, че когато се ползуватъ съ такива привилегии износители на руди — а т не могат да бъдат много хора, ще бъдат един-двама или трима — ония, които притежават рудите, ще получатъ монополното право на внос на желязо, на пръти и на листа отъ желязо и бакъръ. Никой нма да бъде въ състояние да води конкуренция съ тях. Оня, който се яви по обикновения начинъ да направи доставка, той нма да се ползува съ безмитен внос. А това въ случая ще има решаващо значение, защото вносното мито представлява доста голъм процент отъ стойността на стоката. При тази редакция на законопроекта се дава една премия, отъ една страна, а, отъ друга страна, се затвърдява монополното положение на известни лица и се парализира, тъй да се каже, унищожава се всякакъв внос отъ страна на всички други организации и търговци, които се занимават съ внос на метали.

Този законопроектъ, споредъ мене, се внася съ огледъ на настоящето положение, когато ние сме изправени предъ невъзможността да си набавим тия метали, които се добиват отъ нашите руди. Законопроектътъ, обаче, нма временен характер, той има постоянен характер. Ако утре — а сега събитията се мняватъ ежедневно — обстоятелствата се промняватъ въ полза на една по-евтина до-

ставка по други пжтища на тия метали, износителят на руди, получили право по този законопроект, след като той стане закон, на безмитен внос на метали, пакъ ще продължават да ги внасят безъ мито.

При това положение на нѣщата азъ смѣтамъ, че законопроектътъ ще трѣбва да претърпи една коренна промѣна. Доколкото се простиратъ моитѣ сведения, желязна руда се изнася отъ нѣколко години въ чужбина отъ Ямболъ. Тя намира пласментъ и безъ облагитѣ, които се даватъ по закона за митнищитѣ. Но ако е настѣпила промѣна на обстоятелствата, ако ще трѣбва непременно да се даде известна премия, известно прощрение на износителя на руди, за да се снабдимъ съ жельзо, защото по другъ пжтъ не можемъ, азъ бихъ препоръчалъ да не се прибѣгва къмъ намаление или унищожаване на митата, което може да докара, както казахъ, монополно, затвърдено положение за износителя на руди и унищожаване възможността за търгуване съ тия артикули на нашия търговецъ, а да се прибѣгне къмъ една премия за рудата, която се изпраща въ чужбина, съ задължение да се внесе съ мито съответниятъ артикулъ, който се поръчва. Въ такъвъ случай нѣма да има спекулация отъ страна на експортъоритѣ на руда, да натѣпчатъ България само съ ламарина или артикули, които не сж нуждни въ голѣмо количество за насъ, но отъ вноса на които експортъоритѣ на руда могатъ да иматъ по-голѣма облага. Инакъ, увѣрявамъ ви, тѣ ще гледатъ да внасятъ фини ламарини, ония ламарини, които плащатъ най-високо мито, за да получатъ по-голѣма печалба.

Какъ практически може да се видоизмѣни тая премия, въ краенъ случай, ако видимъ, че тя е необходима? Премията може да бѣде дадена въ формата на намаляване жельзнопжтнитѣ тарифи до дунавско пристанище, може да се отиде даже и до безплатно возене до тамъ. Ако е въпросътъ да се прехвърлятъ смѣткитѣ между едното и другото министерство, това е лесна работа. Но въ никой случай не трѣбва да се създаватъ условия за безмитен вносъ и монополно положение за известни лица.

Азъ смѣтамъ, че достатъчно добре уяснихъ мисълта си и се надѣвамъ, че г-нъ министърътъ на финанситѣ ще има любезността да преобрази законопроекта тъй, че целта — набавяне на метали — да се постигне, но срѣдствата и начинитѣ да се видоизмѣнятъ въ духа на това, което току-що ви казахъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ министърътъ на финанситѣ.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-да народни представители! Азъ благодаря на г-нъ Ковачевъ за бележитѣ, които той направи, защото вѣрвамъ, че той ги прави добросъвестно, предполагайки, че законътъ ще се приложи тъй, както той мисли. Обаче въ сжщностъ, г-да, въпросътъ не стои така. Не може да става въпросъ нито за нѣкакъвъ монополъ, нито за нѣкакво използване, нито пъкъ за внасяне кой какъвто иска и колкото иска, и какъвто благоволи да внесе. Г-нъ Ковачевъ знае, преди всичко, че търговията у насъ е регламентирана, че никой не може да внесе нѣкой килограмъ стока, безъ да му се даде разрешение отъ Българската народна банка. Ние действително бихме били много наивни, ако оставимъ всичко да върви така, както си представлява г-нъ Ковачевъ. Всжщностъ ние отидохме много далечъ и направихме много повече отъ това, което г-нъ Ковачевъ предполага и което той препоръчва днесъ. Защото безмитен вносъ на метали на клѣчета и на блокове срещу изнесена руда е имало и досега, когато нищо по-лесно нѣмаше отъ вноса на жельзо, на бакъръ и на всички други метали. И ако сега, както азъ казахъ, има вече метали, които сж по-рѣдки и по-ценни отъ златото, азъ не зная дали ние правимъ всичко съ това само, че разрешаваме срещу износъ на руди да се внасятъ метали и на пжти, и на листа безъ мито.

Г-нъ Ковачевъ каза, че ние ще оставимъ, следъ като износителятъ изнесе рудата, да внесе, колкото иска и какъвто метали благоволи да внесе. Съвсемъ не е така работата. Не само че това регламентиране на вноса и износа, което съществуваше досега, е засилено, но всичко е предадено въ ржцетъ на Военното министерство, респ. на гражданската мобилизация. Учреди се единъ институтъ отъ Народната банка, Министерството на търговията и гражданската мобилизация, който, следъ като изслуша мнението на експерти-техници и на тарифния съветъ, опредѣля срещу износа на единъ концентратъ какъвъ процентъ минимумъ металъ ще се получи и колко и какъво трѣбва да се внесе. Не може да стане това, което г-нъ Ковачевъ каза — че нѣкой щѣлъ да внесе ламарина.

Нѣма да му позволимъ. Митницата не позволява нищо да се внесе безъ разрешение на Народната банка. А този институтъ именно опредѣля отъ какво има нужда страната ни и той ще каже медъ ли трѣбва да се внесе, въ каква форма да се внесе, жельзо ли трѣбва да се внесе, калай ли, олово ли и пр.

Нѣщо повече: ние не пращаме рудата, докато металътъ по-рано не се внесе. Не само че не сме наивни, а действуваме съ всичката предпазливостъ да не бѣдемъ излъгани. Ние разрешаваме износа на руда, но при условие, че напредъ ще се внесатъ опредѣленитѣ отъ насъ по качество и по количество метали, а после ще пустнемъ рудата или сгурята да излѣзатъ отъ насъ. (Ржкоплѣскания)

Азъ вземамъ добра бележка отъ казаното отъ г-нъ Ковачевъ, при все че, както вие сами виждате, г-да народни представители, сж взети повече предохранителни мѣрки отъ тия, които г-нъ Ковачевъ препоръчва.

При това положение азъ ви моля, г-да народни представители, да гласувате законопроекта. Нека той да отиде въ комисията, кждето да се изслушатъ и други мнения и следъ това да се внесе за приемане на второ четене отъ Камарата. (Ржкоплѣскания)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще го поставя на гласуване.

Тѣзи отъ г-да народнитѣ представители, които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за митнищитѣ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ отива въ комисията.

Минаваме къмъ втора точка отъ дневния редъ:

Първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за митнишката тарифа на вноснитѣ стоки.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-нъ председателю! Може би ще бѣде полезно да дамъ нѣкои пояснения преди да се даде думата на записанитѣ оратори, по който начинъ, може би, и ще се скжси говоренето по този законопроектъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ министре! Ще Ви дамъ думата, следъ като се прочете законопроектътъ отъ секретаря.

Има думата г-нъ секретарятъ да прочете законопроекта.

Секретаръ Атанасъ Цвѣтковъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за митнишката тарифа на вноснитѣ стоки

Г-да народни представители!

При едно искане отъ страна на Българската народна банка чрезъ гръцката банка за увеличение процентитѣ на свободнитѣ девизи при износа на наши произведения въ Гърция, гръцкото правителство е дало съгласието си за това, но при условие, че ние ще намалимъ вноснитѣ мита на нѣкои стоки, интересувачи гръцкия износъ, а именно: на маслинитѣ — съ 50% и то като се облагатъ върху телото имъ безъ амбалажа; на мандаринитѣ — съ 70% и на смокинитѣ — съ 50%.

Понеже интереситѣ на народното ни стопанство диктуватъ да се разчисти пжтътъ на нашия износъ къмъ гръцкия пазаръ, налага се да се направятъ исканитѣ отстъпки отъ гръцкото правителство, съ което ще се допринесе твърде много за засилване износа ни за тая страна.

Независимо отъ горнитѣ намаления, въ последно време интереситѣ на нашата индустрия налагатъ да се направятъ известни корекции въ митата и за нѣкои други стоки.

На първо мѣсто, налага се да се намалятъ досегашнитѣ вносни мита на следнитѣ артикули:

1. На печеното какао. Напоследъкъ вносътъ на суровото какао, което произхожда главно отъ екваторскитѣ владения на Англия, Холандия и отъ Централна Америка, е станалъ невъзможенъ поради събитията, а главно поради липса на свободни девизи. За сега единствениятъ начинъ за снабдяване нашата шоколадена индустрия съ какао е отъ Италия по клиринга. По клиринга, обаче, Италия продава само печено, но не и сурово какао. И понеже сегашното мито за печеното какао е доста високо, налага се то да се сведе до единъ умѣренъ размѣръ, който да позволява вноса на печеното какао, безъ, обаче, съ това да се оскжлява самото шоколадово производство.

2. На албумина — единъ артикулъ отъ първа необходимостъ за шперплатовата индустрия, която въ последно време се бързо развива и нуждитъ ѝ отъ лепило не могатъ да бъдатъ повече задоволявани съ кръвта отъ мѣстнитѣ кланици.

Налага се, прочее, да се намали сегашното високо мито на албумина, за да стане възможенъ вносътъ на чуждестранния албуминъ. Съ това ще се премахне една отъ съществениѣ прѣчки за развитието на шперплатовата ни индустрия.

3. На преждата отъ изкуствена коприна, предназначена специално за направа на автомобилни гуми. Съ намалението се цели да се даде възможностъ и на мѣстната индустрия да изработва автомобилни гуми съ прежда отъ изкуствена коприна, които гуми сѫ далечъ по-трайни отъ ония, приготвени съ памучна прежда. При досегашното ѝ високо мито, обаче, вносътъ на преждата отъ изкуствена коприна, особено она за технически цели — е невъзможенъ.

4. На желѣзнитѣ цилиндри за сгѣстени газове. Съ това намаление се цели да се поощри мѣстната индустрия за сгѣстени газове, тъй като въпроснитѣ цилиндри представляватъ единъ скѣпъ инвентаръ, който при досегашното високо мито се още повече осѣмпява, и

5. На втеченитѣ въгледородни газове. Намалението митото на тия газове се налага за да се улесни вносътъ имъ и да се даде възможностъ да се използватъ голѣмитѣ имъ преимущества предъ обикновения петролъ, като гориво за готварски машини.

Предлаганото мито отъ 15 л. за 100 кгр по отношение калоричността и стойността на газовеѣ представлява процентъ еднакъвъ съ съответния процентъ за петрола.

Все съ огледъ интереситѣ на народното стопанство и на мѣстната индустрия, се налага да се увеличи митото на кокса, за да се даде една по-ефикасна защита на развиващата се наша коксодобивна индустрия, както и да се създаде едно по-благоприятно положение за тъй нареченото желѣзо „изтегъ“.

Това желѣзо представлява два осукани единъ около други желѣзни прѣти, съ дебелина подъ или надъ 6 мм. Когато дебелината на всѣки единъ отъ осуканитѣ прѣти е надъ 6 мм., желѣзото изтегъ се облага съ митото на обикновено нефасонирано желѣзо, а когато е отъ прѣти по-тънки отъ 6 мм. — като телъ.

Понеже това двойко облагане на тоя артикулъ не се оправдава нито отъ техническо, нито отъ фискално гледище и понеже желѣзото „изтегъ“ се употребява изключително за бетонноградивни цели и е съ $\frac{1}{3}$ по-икономично отъ обикновеното бетонно желѣзо, което обстоятелство е отъ голѣмо значение, особено при днешната липса на желѣзо, налага се да се уеднаквятъ по отношение облагането тия два вида желѣзо „изтегъ“, като едното и другото се отнесатъ за тарифиране къмъ обикновеното бетонно желѣзо по ст. 410 на митнишката тарифа, въ каквото смисълъ ходатайствува и Министерството на благоустройството съ писмото си подъ № 6563 отъ м. г.

Като предлагамъ на просвѣтеноѣ ви внимание приложения законопроектъ, моля ви, г-да народни представители, да го разгледате и приемете въ сегашната сесия на Народното събрание.

Гр. София, февруарий 1940 година.

Министъръ на финанситѣ: Д. Божилковъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение и допълнение на закона за митнишката тарифа на вноснитѣ стоки

Членъ единственъ. Въ закона за митнишката тарифа на вноснитѣ стоки се правятъ следнитѣ измѣнения и допълнения:

1. Намаляватъ се митата:

- а) на смокинитѣ по ст. 54, както следва:
по буква „а“, п. 1, отъ 25 на 12 л., 100 кгр.
по буква „а“, п. 2, отъ 30 на 15 л. 100 кгр.
по буква „б“, отъ 50 на 25 лева.
- б) на маслинитѣ по ст. 56, буква „а“ — отъ 12 на 6 л. 100 кгр. р. н.
- в) на печеното какао по ст. 70, буква „а“, п. 2, отъ 35 на 15 л. 100 кгр.
- г) на албумина по ст. 193, буква „р“ — отъ 200 л. на 15 л. 100 кгр.

2. Ст. 53 се измѣня така:

Портокали, мандарини, китри и банани:

- а) мандарини 100 кгр. 3 л.
- б) други 100 кгр. 10 л.

3. Митото на кокса по ст. 170 се увеличава:
отъ 2 л. на 3 л. за 100 кгр.

4. Къмъ ст. 193 се прибавя нова буква
х) газове въгледородни, втечени — 100 кгр. 15 л.

5. Следъ ст. 330 се прибавя следната

Забележка. Преждата отъ изкуствена коприна, предназначена за приготвяне на автомобилни гуми, се облага съ 100 л. златни 100 кгр.

6. Въ края на забележка 2 къмъ ст. 410 се добавятъ думитѣ:

„Както и желѣзото „изтегъ“, представляващо два осукани желѣзни прѣти, съ дебелина всѣки единъ 4.5 мм. и нагоре, употребявано тоже за бетонни строежи“.

7. Следъ забележката къмъ ст. 449, която става забележка I, се прибавя забележка II съ следното съдържание:

„Желѣзнитѣ цилиндри за сгѣстени газове се облагатъ съ 10 л. златни 100 кгр.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ министъръѣ на финанситѣ.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-да народни представители! Това, което казахъ по току-що приетия законопроектъ за измѣнение и допълнение на закона за митнишката тарифа, сѫмъ дълженъ още по-подчертано да го кажа и сега по законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за митнишката тарифа на вноснитѣ стоки. Измѣнението на закона за митнишката тарифа, въ който сѫ определени митата на 595 артикули, е една голѣма проблема, особено въ сегашно време, и съжбявамъ, че поради ненормалнитѣ времена, които изживяваме, ние не можемъ да поставимъ тази проблема въ нейната широка плоскостъ. Въпросътъ за ножицата, за разликата между ценитѣ на внасянитѣ индустриални артикули и ценитѣ на изнасянитѣ земеделски произведения съществува, още ни гнети. Но не е моментътъ сега, по съображенията, които изтъкнахъ при разгледане на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за митнишката тарифа, да се занимаваме изобщо съ въпроса за тарифитѣ, защото сега въ това болно време нито ще можемъ да налукчае най-правилния пътъ, нито пъкъ имаме достатъчно време да се занимаемъ съ митата на 595 артикули, даже ако имаме налице обективни условия да намѣримъ правилното разрешение.

И затова азъ се ограничихъ да ви сезирамъ съ този законопроектъ за измѣнение митата само на нѣколко артикули, което е належащо, защото е свързано съ нѣкои международни договори съ странитѣ, отъ които се внасятъ тия артикули, или защото се създадохъ специални условия, за преодоляването на които трѣбва да направимъ известни измѣнения въ митата.

Преди да се пристѣпимъ къмъ разискване на законопроекта, азъ искамъ да ви дамъ нѣкои сведения, за да имате представа за какви обекти се касае и кои сѫ причинитѣ, които сѫ ни наложили непременно, по изключение — подчертавамъ това — да се занимаемъ съ измѣнение митата само на нѣколко артикули.

Съ Гърция нѣмаме търговски договоръ, обаче имаме клирингова спогодба съ много износни условия. Ако отъ други страни срещу нашъ износъ можемъ да получимъ 20-30% свободни дивизи, Гърция, поради това, че е по-добре девизи, се съгласи да ни дава 100% свободни дивизи, по при условие да намалимъ митата на тѣзи артикули, за които Гърция смѣта, че има обективни условия да ги внася у насъ. Истина е, че има обективни условия за износъ на нашитѣ зърнени храни, добитѣкъ и млѣчни произведения, но срещу износа на тия произведения отъ нашата страна ние съ мъжа можемъ да получимъ 20-25% свободни дивизи, а ако ги внасяме въ Гърция, ще може да стане едно изравняване на свободнитѣ дивизи. Обективнитѣ условия, обаче, за вносъ у насъ на тѣзи нѣколко артикули, които сѫ предметъ на законопроекта, намаляватъ, вмѣсто да се увеличаватъ, даже и като дадемъ тѣзи облекчения въ митата, които се предлагатъ съ законопроекта.

На първо мѣсто ска се намаление на митата по статия 54 — за смокинитѣ. По буква а, пунктъ първи — за смокинитѣ въ насипано състояние — се предлага намаление на митото отъ 25 на 12 златни лева за 100 кгр., или въ банкнотъ отъ 6.75 на 3.24 л. за единъ килограмъ. Най-голѣмиятъ вносъ на смокини въ насипано състояние, който сме имали въ най-благоприятни години, е билъ 45.161 кгр. Загубата отъ намаляване митото на смокинитѣ въ насипано състояние, даже и ако се внесатъ въ максимално количество — което въ никой случай не може да стане, тъй като вносътъ на смокини у насъ намалява постоянно,

поради това, че ние приготвяме сухи и консервирани плодове — не ще бъде чувствителна.

По-нататък, намалява се митото на смокините на низи — пункт втори на буква а — от 36 на 15 златни лева за 100 кгр., или в книжни лева от 8-10 на 4-05 за един килограм. Максималният внос на смокини на низи досега у нас е бил 15,397 кгр., а сега не се внасят даже и 2,000 кгр.

Намалява се митото на смокини в други съдове — по буква б — от 50 на 25 златни лева за 100 кгр., или в книжни лева от 13-50 на 6-70 за един килограм. Максималният внос на такива смокини е бил 2,860 кгр. Общо загубата от намаляване митото и на трите вида смокини, даже ако биха били внасяни в максимално количество, ще бъде 297,000 л. Но аз ви уверявам, че загубата няма да бъде и 20-30 хиляди лева, защото, както ви казах, вносът на смокини у нас намалява всяка година.

Вторият артикул, чието мито се намалява, сж маслините — статия 56, буква а — от 12 на 6 златни лева за 100 кгр., или в книжни лева от 3-24 на 1-62 за един килограм. Максималният внос у нас на маслини е бил 1,120,144 кгр. Маслината е една здрава и обичана от населението храна. Ние не можем да се откажем от нейния внос. Но ако се внесе, ще се внесе на компенсационни начала — срещу износ на наше излишно сирене, кашкавал и кашкавалджийско масло. Във всеки случай загубата за фиска от намаляване на митото би била 1,575,000 л. Но трябва да ви кажа, че ежегодно вносът на маслините у нас намалява.

Иска се намаляване митото и на мандарините и други от 10 на 3 златни лева за 100 кгр., или в книжни лева от 2-70 на 0-81 за един килограм. При максималния внос на тези плодове — 296,466 кгр. — загубата за фиска ще бъде 600,000 л. И за мандарините мога да кажа почти същото, което казах и за смокините — че вносът им от Гърция намалява. Мандарини вече се внасят от Италия, Палестина и Египет при по-леки условия, и затова загубата от намаляване на митото им при промените се условия няма да бъде повече от 300-400 хиляди лева.

По-нататък, предлага се намаляване на митото на печеното какао — статия 70, буква а, пункт втори — от 35 на 15 златни лева за 100 кгр., или в книжни лева от 9-45 на 4-05 за един килограм.

Може би ще си зададете въпроса: толкова ли е необходимо да намаляваме митото на печеното какао, защо се прави тази отстъпка на шоколадната индустрия? Трябва да ви кажа, че ние направихме намаляване на митото за печеното какао, защото имаше момент, когато от никъде не можехме да получим какао, освен от Италия, която, обаче, изнася само печено какао. Това намаляване на митото беше комбинирано с изпълнението на някои поръчки от наша страна на външни и памучи преди, направени преди войната по старите цени. Италия постави въпрос за намаляване митото на печеното какао, за да го пласира на по-изгодни условия. Един от мотивите й беше това, че митото на суровото какао е 15 златни лева, а на печеното е 35 златни лева, т. е. повече от двойно, когато печеното на какаото не създава толкова голяма работа за работническото, за да може да бъде оправдана една такава голяма протекция, каквато съществуваше досега.

По-важен е въпросът за намаляване митото на албумина — статия 193-р — от 260 на 15 златни лева за 100 кгр., или в книжни лева от 54 на 4-05 за един килограм. Досега вносът на албумин е бил 52,616 кгр.

Г-да! Това намаляване митото на албумина се наложи поради факта, че кръвта от общинската клиника в София беше дадена на един предприемач, който, като си вземаше необходимото количество кръв, останалото го изливаше в реката, за да ни принуди да внасяме от странство по-скъпо лепило за шперплатната индустрия. Затуй Министерският съвет се видя принуден да вземе едно постановление, за да води борба против този недобросъвестен човък и да улесни внасянето на албумин, като намали митото от 200 на 15 златни лева за 100 кгр., или 20% по стойност. Това намаляване се предлага, за да имаме достатъчно албумин и за да може кръвта от клиниката у нас да бъде използвана по-правилно за шперплатната индустрия, защото тази индустрия е съществена. Тя не само задоволява вътрешните нужди, но произведенията й представляват интересен обект и за износ.

Съ законопроект се предлага увеличение митото на кокса — статия 170 — от 2 на 3 златни лева за 100 кгр. По този въпрос се вдигна много шум, станаха големи гюрлутии с Съюза на индустриалците. Ние възприехме решението на Съюза на индустриалците, където сж били застъпени и двете становища — за и против увеличение

митото на кокса — с една голяма корекция. Тъй искаха митото на кокса да бъде увеличено от 2 на 7 златни лева за 100 кгр., а ние приехме да бъде увеличено от 2 на 3 златни лева, или в книжни лева от 0-54 на 0-81 за един килограм. При внос на кокс 4,248,890 кгр. ние ще имаме въ по-поза на фиска един приход повече от 2,200,000 л.

По статия 193 х, за втечени въгледородни газове, се предлага намаляване на митото от 40 на 15 златни лева за 100 кгр., или в книжни лева от 10-80 на 4-05. Вносът на такива газове за нашата индустрия е малко, обаче не голям, и затова за улеснение, особено в днешните времена, смятам, че е необходимо да намалим това мито.

По забележката към статия 410 — за желязото „изтег“, намалява се митото от 10 на 3-20 златни лева за 100 кгр., или в книжни лева от 2-70 на 0-86 за един килограм.

При митотите, които съществуват днес за доставката на желязо и при мотивираното мнение на техниците, че сж желязото „изтег“ ще направим една икономия, аз намирам, че е напълно оправдано да направим това намаляване на митото на желязото „изтег“, което се употребява за строеж. Ако спрем вноса му, ще спрат строежите у нас и ще увеличим безработицата в предстоящия строителен сезон.

Намалява се митото и по забележката към статия 330 — за изкуствената коприна — от 2,000 на 100 златни лева за 100 кгр., или в книжни лева от 540 на 27 за един килограм. Налага се тук да ви дам някои обяснения, понеже на пръв поглед човък може да остане съ лошо впечатление, че в страната ни се допуска свободен внос на изкуствена коприна.

Г-да! Касае се за един специалист, открит напоследък в Америка, за запазването на автомобилните гуми. Досега автомобилните гуми бяха обвивани с тънък намучен плат. Сега в Америка намързали, че сж един специалист от изкуствена коприна автомобилните гуми ставали 15 пъти по-устойчиви. Имало някакъв секрет. Пращани сж там двама наши специалисти да направят проучване. За да не се изтъква зле, че ние искаме да създадем улеснение за вноса у нас на изкуствена коприна, моето желание беше да се позволи внасянето на самия копринен плат за гумите, а не самата копринена прежда, защото може да се допусне, че могат да станат някои злоупотребления в смисъл, да се употреби копринената прежда и за други цели. Двамата специалисти, обаче, които бяха пратени в Америка, настояват непременно да се внесе копринена прежда, защото щяла да ни струва по-евтино, отколкото ако се внесе копринен плат.

Аз нямам нищо против да разгледаме този въпрос в комисията, да извикаме даже и вещи лица и сж общи усилия да намързим най-доброто разрешение. Аз смятам, че ще бъде по-добре, ако се приеме да намалим митото на самия плат, а не на копринената прежда, защото, както казах, допустимо е да станат някои злоупотребления. Във никакъв случай, обаче, не се касае за внос на 15,000 кгр. изкуствена коприна, каквато сме имали в миналото. Ще бъдат внесени само няколко стотин килограма тънък плат от изкуствена коприна, сж което ще се продължи животът на автомобилните гуми най-малко 15 пъти. Инженери-химици правиха опити, проби и резултатите сж добри. Навсякъде в Америка при производство на гуми за автомобили си служат сж този копринен плат.

Най-после, предлага се намаляване на митото по забележката към статия 449 — за желязните цилиндри — от 55 на 10 златни лева за 100 кгр., или в книжни лева от 14-85 на 2-70 за един килограм. Във днешните времена виждаме каква стойност представляват тези цилиндри и колко се търсят. Затова смятам, че не е нужно да ви давам съвети. Ще кажа само, че евентуалните загуби за фиска от намаляването на това мито ще бъдат около 67,000 л. Аз смятам, че заслужава да направим даже по-голям намаляване на митото, само да можем да имаме тези цилиндри.

Г-да народни представители! Това сж накратко обясненията, които счетох за нужно да дам. Ще бъде благодарен за всички препоръки, които ще се направят и които ще взема сж удоволствие под внимание. Ако е нужно, ще дам и допълнителни обяснения при разглеждането на законопроект в комисията и ще направя всичко онова, което ще се намързи за необходимо от почитаемото Събрание, за да може да се отговори на тия нужди, без да слагам във неговата широка плоскост въпроса за вносите мита, които е особено важен за една земеделска страна, каквато е нашата. Във туй болно време, обаче, въ което живеем, ние разполагаме сж много малко време,

за да можемъ всичкитѣ 595 статии на митническата тарифа да ги проучимъ, за да дойдемъ до правилни заключения.

Убеденъ съмъ, че предлаганиятъ законопроектъ ще ни отнеме за сега по-малко време, а следъ това нѣмамъ нищо противъ да вземемъ подъ внимание и препоржкитѣ за други измѣнения. (Ржкоплѣскания)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Тодоръ Поляковъ.

Тодоръ Поляковъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Вземамъ думата по законопроекта, който току-що ви се прочете, не за да се обявя противъ измѣненята на вноснитѣ мита, за които става речъ въ него. Всѣко измѣнение на вноснитѣ мита на стоки, които сѣ свързани съ консумацията, съ производството и съ здравето на българския народъ, не може освенъ да получи одобрението на Народното събрание.

Вноснитѣ мита сѣ единъ отъ видоветѣ косвени данъци и като всички косвени данъци, понеже се прехвърлятъ върху консуматора, повишаватъ ценитѣ на стокитѣ най-често отъ първа необходимостъ и поскѣпватъ живота. И ето защо, когато става въпросъ за намаляването на вносни мита, които се отнасятъ до такива продукти, до такива стоки, които сѣ свързани съ консумацията, съ здравето, съ производството на народа, ние трѣбва да се съгласимъ. Нашата митническа тарифа, така както ние я знаемъ, за облагане по думитѣ на г-нъ министра на финанситѣ на 595 артикули, е една митническа тарифа, която страда отъ прекаленъ фискализъмъ. Всѣки единъ отъ г-да народнитѣ представители може да посочи на нѣкой артикулъ, който е извънредно тежко обложенъ съ вносно мито, поради което цената му е недостатъчна и прави този артикулъ да стане луксъ. Българскиятъ народъ вече стигна до положението да забрави вкуса на много предмети. Напримѣръ, отъ предметитѣ, за които става дума въ този законопроектъ, трѣбва да се каже, че маслинитѣ сѣ вече единъ луксъ. Българскиятъ народъ отдавна вече е престаналъ да може да купува маслини. Въ селата вече ги нѣма. Цената на маслинитѣ е надъ 40 л. килограмътъ. На какво се дължи това? Дължи се, преди всичко, на извънредно високото вносно мито. Сѣщото нѣщо ние можемъ да кажемъ за зехтина, за консервираниѣ риби, за южнитѣ плодове, които се толкова много препоржчватъ отъ нашитѣ лѣкари за здравето на населението.

Азъ съмѣтамъ, че време е вече да се тури начало на едно основно измѣняване митническата тарифа за вноснитѣ стоки, защото, както казахъ, много отъ тия стоки вече сѣ станали недостъпни. Но когато ще става измѣнението на митническата тарифа, това измѣнение трѣбва да стане не само отъ гледище на единъ фискализъмъ, отъ гледище на това, какъ да се създадатъ колкото се може повече данъци, какъ да може да се получатъ повече държавни постѣпления, но да се направи това измѣнение отъ гледище да повдигнатъ ценитѣ на продуктитѣ отъ първа необходимостъ, отъ гледище да се повдигне производството на страната, да се подобри здравето на народа, да се подобри и неговата храна. Азъ нѣма да се спирамъ върху това, каква голѣма хранителностъ и каква полза има отъ южнитѣ плодове, отъ лимонитѣ, отъ портокалитѣ. За лимонитѣ не става никакъвъ въпросъ въ законопроекта. Но, г-да народни представители, азъ вземамъ поводъ отъ този законопроектъ, за да кажа, че нашата митническа тарифа, поради това, че е извънредно много остарѣла, поради това че оставя извънредно много високи вносни мита, ни докарва до положението да не можемъ да внасяме много стоки отъ други държави. И понеже навсѣгжде вече има една система на компенсационни търговски договори, една система на взаимностъ въ вноса и износа, ние сме стигнали до положението, да не можемъ да изнасяме въ известни държави. И азъ разбирамъ, че това измѣнение, което сега се предлага отъ г-нъ министра на финанситѣ, е повече наложено, отколкото да е станало по наша инициатива, защото съ намаляването на вноснитѣ мита ще осигуримъ по-голѣмъ износъ въ Гърция. Азъ си спомнямъ преди две или три години, когато имаше въ Солунъ панаиръ, тамъ се повдигна въпросъ за това, какъвъ износъ можемъ да направимъ ние въ Гърция. Гърцитѣ могатъ да взематъ отъ насъ жито, донитѣкъ и млѣчни произведения, но тогава, когато ние не имъ допускатъ вноса въ България, поставимъ невъзможно високи вносни мита, безспорно, тѣ не ще искатъ и не ще могатъ да взематъ отъ насъ. Виждате, какви резултати даватъ тия високи вносни мита.

Азъ съмѣтамъ, че е време вече да се пристѣпимъ къмъ едно намаляване на вноснитѣ мита, време е вече да се пристѣпимъ къмъ една ревизия на митническата тарифа. И когато оти-

демъ да надникнемъ въ разнитѣ статии на митническата тарифа, ние ще видимъ, че се облагатъ съ вносни мита известни стоки, които иматъ за целъ да протектиратъ една мѣстна българска индустрия, която е паразитна, която живѣе и се развива за смѣтка на скѣпотията въ нашата страна. Азъ съмѣтамъ, г-да народни представители, че тукъ му е мѣстото да ви кажа, че има известни индустрии, които нѣматъ никакво право на съществуване. Какъ може да има, напримѣръ, индустрия за гвоздеи, които се правятъ отъ тель, внесена отъ странство, и на кое основание ние ще поставяме едни високи мита върху гвоздеитѣ, които се внасятъ отъ странство, за да подпомагаме такава мѣстна индустрия? Мѣстна индустрия ли е и има ли право да съществува, да кажемъ, една индустрия, която произвежда разни домакински потрѣби — вилицы, лъжци — като внася отъ странство листове отъ металъ, наръзва ги тукъ, дава имъ само форма и ги продава като наше индустриално произведение? Мѣстна индустрия ли е и има ли право на съществуване, да кажемъ, производството на парафинови и стеаринови свѣщи, който парафинъ и стеаринъ се внася отъ странство, а тукъ въ България се поставя само единъ фитилъ, като не се знае дали и той е отъ български произходъ? Въ края на краищата, изкарватъ една свѣщъ и я продаватъ като българско производство! Азъ ще ви кажа, напримѣръ, какво се плаша и сега още за вноснитѣ гвоздеи. На 100 кгр. се плащатъ 18 златни лева вносно мито; освенъ това облагатъ се съ общински налогъ и др. Като се помножатъ тѣзи суми на 27, получава се, че на 100 кгр. гвоздеи се плащатъ 549 л. вносно мито. Сѣщото нѣщо може да се каже и за стѣкларията, която се внася отъ странство. У насъ стѣкларията е извънредно много скѣпа. За да поддържа пакъ такава мѣстна паразитна индустрия, ние купуваме най-обикновенитѣ чаши по 4-5 л., когато можемъ да имаме луксозни чаши отъ странство по единъ левъ. Азъ имамъ тукъ едно изчисление, какво се плаща за стѣкленитѣ издѣлия, които идатъ отъ странство. Това е нѣщо страшно: плащатъ се 70 златни лева вносно мито на 100 кгр., плащатъ се още 14 л. общински налогъ, всичко 84 златни лева; превърнати въ книжни лева, получава се сумата 588 л., или, другояче казано, плаща се по 150% — все за да може да се поддържа тукъ мѣстната индустрия. И, г-да народни представители, когато ние поддържахме такива високи мита, ние стигаме до положението да ограничаваме нашия износъ. Трѣбва да се разбере, че ние не можемъ да бъдемъ индустриална страна. Впрочемъ, азъ нѣмамъ нищо противъ индустрия, която има връзка съ нашето мѣстно производство, защото би било престѣпление да се внасятъ, напримѣръ, дърводелски издѣлия отъ странство или, да кажемъ, издѣлия отъ брашно, напримѣръ макарони. Тази индустрия, която е свързана съ нашето земеделско стопанство; тази индустрия, която взема сурови материали отъ нашето мѣстно производство, има право на съществуване и тя трѣбва да бѣде поддържана, тя трѣбва да бѣде защищавана. Но индустрия, която нѣма нищо общо съ нашето земеделско стопанство, не може да има право на съществуване, тя не трѣбва да бѣде протектирана съ цената на поскѣпването на живота въ нашата страна. И г-нъ министърътъ на финанситѣ много право схвана, че критиката ще бѣде именно въ това направление, защото ножницата на ценитѣ на разнитѣ стоки, за която и въ миналото Народно събрание се говори, за която пакъ ще се говори, още не се намалява, тя е голѣма, а именно голѣма е разликата между ценитѣ на произведенията на нашето село и ценитѣ на индустриалнитѣ произведения, които се произвеждатъ вътре въ страната и които се внасятъ отъ вънъ. (Нѣкой ржкоплѣскать) Вие, които говорите, че се грижите за интереситѣ на българското село, за интереситѣ на слабитѣ икономически слоеве, трѣбва часъ по-скоро да се позамишлите за унищожението на тази ножница на ценитѣ. Защото тази ножница на ценитѣ, г-да народни представители, е причината нашиятъ народъ да отива къмъ една дегенерация, къмъ единъ упадѣкъ. Вие всички знаете, какъ у насъ вече раждаемостта се намалява, какъ браковѣтъ се намалява. Вие знаете какъ прирастътъ на населението отъ 20% ако се не дѣжа, днесъ е спадналъ на 11%, съ тенденция да гонимъ голѣмитѣ културни страни. Защо е това? Защото у насъ всичко е пропото отъ фискализъмъ, защото населението обедѣ.

Вие виждате, отъ нѣколко дни на насъ се сервиратъ кротко, безъ шумъ, както уважаемиятъ министъръ на финанситѣ умѣе да ни ги представя, разни законопроекти, но всички тѣ водятъ къмъ ново поскѣпване на живота, защото съ всичкитѣ тия законопроекти се увеличаватъ данъцитѣ. А нашиятъ народъ вече не може да носи върху гърба си голѣми данъци, защото 30% отъ неговия националенъ доходъ отиватъ за данъци. Трѣбва да се помисли върху това.

Като вземамъ поводъ отъ този законопроектъ, който се внася за единъ такива дреболии, който, безспорно, ние ще подкрепимъ, защото все пакъ той има значение за производството на нашето стопанство и за поевтиняване цената на тия артикули, ние трѣбва да пожелаемъ г-нъ министърътъ на финанситѣ да ни внесе едно измѣнение на митническата тарифа за по-голяма частъ отъ митническитѣ статии, за ония артикули, които сѣ свързани съ здравето, съ производството и прехраната на българския народъ, за да може да се повдигне това производство, за да може да се подобри прехраната на населението, да се подобри здравето на населението. Ние тукъ говоримъ за национална отбрана, за национална сила и пр., но тая сила може да бѣде само тогава голяма и истинска, когато имаме здравъ народъ, защото само единъ здравъ народъ може да се съпротивлява, само единъ здравъ народъ може да брани държавата срещу всички нападения отъ вънъ, които евентуално могатъ да дойдатъ.

Г-да народни представители! Азъ заключавамъ. Г-нъ министърътъ на финанситѣ не може да ни убеди, че времето е толкова смутно. Все съ това време се извивяваме!

Азъ за първи пътъ съмъ народенъ представителъ, но знамъ, че когато дойде време да се измѣнява нѣкоя фискална наредба, все така се казва: „Времето не е удобно, нека мине това време, нека мине тази година, или нека мине другата година и ще я измѣнимъ“. Обаче все я оставяйтъ. Ние стигаме, г-да народни представители, до онова положение, въ което бѣше стигналъ Людвикъ XVIII, който, като бѣше казалъ на своя министъръ на финанситѣ да промѣни данъчната система, той му отговорилъ: „Ваше Величество! Не виждате ли, че съ вехтитѣ обувки Ви е по-добре, отколкото съ новитѣ. Нека си стои старата система“. Г-да народни представители! Ако действително искрено претендираме, че сме привърженици на нѣщо ново, трѣбва да промѣнимъ системата. А това ще стане, като премахнемъ колкото се може повече косвенитѣ данъци, които тежатъ като единъ водениченъ камъкъ върху гърба на българския народъ. (Нѣкои ржкоплѣскайтъ)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Минчо Ковачевъ.

Минчо Ковачевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Има да боравимъ съ митническата тарифа, която не е чисто фискаленъ законъ, която разрешава стопанскитѣ, социалнитѣ проблеми, а въ днешното време, както е наложено, разрешава и проблеми за сигурностъ и отбрана.

При измѣнението, каквото и да било то на тая митническа тарифа съ толкова много статии и съ десетъ пъти по толкова експертни решения и протоколи, безспорно, ще трѣбва да се вземе предвидъ не само фискалността, а да се отиде малко по-надалеко, за да се види какво е отражението му върху нашия стопански, социаленъ и другъ животъ. Само тогава измѣнението на тарифата може да бѣде правилно научкано и оправдано.

Рѣдко явление е измѣнението на митническата тарифа у насъ съ законъ, но не е нѣщо рѣдко, а нѣщо най-обикновено е ирането на митническата тарифа съ експертни решения, съ предписания и т. н. Ако ние разгледаме нашата митническа тарифа въ нейната основа отъ създаването ѝ досега само въ отношение фискално, ние ще видимъ, че тя съ експертни решения, съ окръжни и т. н. е отишла много напредъ, но само въ фискално отношение, казвамъ, безъ да се е държало смѣтка да се подобри тя въ друго направление. Митническиятъ законъ при всѣка една малка неяснотъ позволява най-различни тълкувания, които се узаконяватъ чрезъ експертни решения и то винаги въ полза на фиска, безъ да се държи смѣтка за пораженията, които се нанасятъ на стопанския и на социалния животъ въ насъ. Яви ли се и най-малката неяснотъ, веднага идватъ тълкуванията, които винаги сѣ въ полза на фиска. Ако преди малко азъ говорихъ за яснотъ и да бѣде строго опредѣлено какво ще се изнася и внася, то бѣше защото ми е опарена добре кожата отъ тѣзи експертни решения. Ежедневно отъ Министерството на финанситѣ, отдѣление за митницитѣ, хвърчатъ решения, противоречиви едно на друго и въ много случаи само въ вреда на онѣзи, къмъ които сѣ отправени. Азъ не искамъ да ви изнасямъ тукъ курioзи. По-нататъкъ, когато ще дойде да говоримъ било по бюджета, било по това какво смущава търговията и къде сѣ загубитѣ на българскитѣ търговци; кое е това, което ги проваля и докарва до фалиране, вѣрвамъ, че ще имамъ случая да ви изнася много курioзни факти, за да видите каква е нашата митническа тарифа, какви тълкувания се даватъ на неяснитѣ текстове въ нея.

Едно отъ първитѣ условия при промѣната на митническата тарифа е тя така да се измѣни, че всичко да бѣде абсолютно строго опредѣлено, да нѣма мѣсто за никакви тълкувания, защото тежко и горко на ония, които попадне подъ ударитѣ на нѣкоя статия отъ митническа тарифа, която търпи тълкуване.

Г-да народни представители! Казахъ това по поводъ, повтарямъ, на разглеждания законопроектъ, който утре, ако не се оточиятъ постановленията му, ще има да изгори кожата на много хора. Загатвамъ ви за това само, защото ще имамъ случай малко по-късно да се спра по-подробно и да изнася конкретни и очебищи факти.

Минавамъ направо на законопроекта. Г-да! Предлага се да се намали митото за нѣколко артикули, внасени отъ Гърция, като това се мотивира съ необходимостта да се засили нашиятъ износъ. Отъ фискална гледна точка погледнато отъ това намаление на митата за известни артикули загубата не е голяма, защото намалението не е голямо — 2-3 л. Също и отъ стопанско гледище мене ми се струва, че нѣма да има особени поражения, защото митото на мандаринитѣ, намалено съ 1-2 л., нѣма да се отрази тъй зле, цената имъ нѣма да падне така ниско, че, задоволявайки лакомството на гражданитѣ, да се дойде до масово внасяне на мандарини и намаление консумацията на нашитѣ плодове.

Може би не добре разбрахъ, но каза се, че митото на маслинитѣ било високо и затова трѣбвало да се намали отъ 12 златни лева на 6 златни лева на 100 кгр. реално нѣто. При плащане на 12 златни лева мито за 100 кгр. се падагъ 4 л. книжки на кгр. мито. Като се прибави и загубата отъ амбалажа най-малко 3 л., ставатъ 7 л. Сега се иска да се намали митото на 6 златни лева за 100 кгр., което значи, че сега ще се плати съ около 2 л. по-малко на килограмъ мито. А това е една разлика много нечувствителна; разлика, която нѣма да се почувствува на пазара, така да се изрази, въ едно силно падане на ценитѣ на маслинитѣ, за да могатъ тѣ да измѣстятъ нѣкоя артикули, които по силата на обстоятелствата сѣ поскупѣли. Така че нѣма да почне едно силно прижидане на маслини у насъ.

Отъ обясненията на г-на министра на финанситѣ и отъ мотивитѣ къмъ законопроекта е ясно, че напълно е оправдано предлаганото намаление по отношение на артикулитѣ, посочени въ букви „а“ и „б“, тъй като ползтитъ, които ще се получатъ, ще засѣчатъ, така да се изрази, малкитѣ пакости, малката вреда, която ще се нанесе отъ намалението на митата на посоченитѣ въ тия букви артикули.

Ще се спра на буква „в“ — за печеното какао. За да можемъ правилно да се произнесемъ по този въпросъ и правилно да го разрешимъ, трѣбва да знаемъ истинскитѣ мотиви за предлаганото намаление. Главниятъ мотивъ, за да се иска намаление на сегашното вносно мито за какаото, е да не се оскѣпява шоколаденото производство. Ако това е истинскиятъ мотивъ за исканото намаление митото на печеното какао, ние ще трѣбва да се противопоставимъ решително. Ако, обаче, мотивитѣ сѣ други; ако е държано смѣтка да не се влошатъ отношенията между доставчика на какао и насъ; ако е държано смѣтка за желанието на доставчика да се улесни при вноса на какао у насъ, следователно, ако се е държало смѣтка за осигуряване на нашия стокообмѣнъ, този ханъ ние можемъ да го преглътнемъ, защото, макаръ и горчивъ, ще бѣде лѣковитъ. Но ако не сѣ тѣзи мотивитѣ, тогава ние ще трѣбва да смѣтнемъ само, че ще трѣбва да глътнемъ единъ горчивъ ханъ, но не лѣковитъ.

Г-да! Досега у насъ за нуждитѣ на шоколадената индустрия е внасяно сурово какао, което плаща мито 13 златни франка. Нашата шоколадена индустрия днесъ е предъ невъзможностъ да продължава да внася сурово какао. Тя има само една възможностъ днесъ — да внася печено какао и то отъ Италия, по клиринга. Но печеното какао плаща мито 35 златни лева. Сега се иска да бѣде намалено на 13 златни лева. Въ този случай разликата въ митото, плащано за сурово какао, и това за печеното е 8 златни лева. Трѣбва, обаче, да се вземе предвидъ, че печеното какао е по-леко по тегло, защото при изпичането отъ него излитатъ водата и други нѣкои вещества. Като се вземе това предвидъ, разликата въ плащаното въ повече мито, смѣтамъ, нѣма да бѣде по-голяма отъ 6 златни лева на кгр. Трѣбва да имате предвидъ, че само цената на какаото е повишена двойно въ чужбина. Ценитѣ на другитѣ артикули въ състава на шоколада не сѣ претърпѣли повишение. Шоколадената индустрия има захарта на същата цена, поради жертвата, която фискътъ понесе преди нѣколко дни и която има тепърва да понесе, има млѣчнитѣ продукти пакъ на цена, на каквато ги е имала по-рано. При това въ състава на шоколада не влиза повече отъ 1/2 кгр. какао — фактически по-малко отъ 1/2 кгр. какао се упо-

търбява за добиване на 1 кгр. шоколад, но азъ вземам 1/2 кгр. При това положение, ако не се намали митото на печеното какао, стойността на 1 кгр. шоколад нѣма да се повиши съ повече отъ 3 л. Когато ценитѣ на много наши продукти, нужни за изхранване на бедния, изнемогващия български народъ, се повишиха съ 20-30% и още никой не е проронилъ нито една сълза за тоя народъ, а ще трѣбва много сълзи да тѣмемъ и да намѣримъ начинъ да ги избѣршемъ, ние не можемъ да плачемъ за шоколадената индустрия, че щѣла да има какаото, нужно за нейното производство, съ 2 л. на килограмъ по-скѣпо. Нѣма кой да ни упрѣкне за това, че сме допуснали повишение цената на какаото съ 2 л. на килограмъ, но всички ще бѣдемъ упрѣкнати за това, че почваме да регулираме ценитѣ отъ какаото.

Г-да! Мене ми се струва, че вие ще сподѣлите моето разбиране, какво ние сега не трѣбва да намаляваме митническата тарифа съ цель да се подобряватъ ценитѣ на сдни артикули не отъ първа необходимостъ; на сдни артикули, които дори ще погълнатъ артикули отъ първа необходимостъ, като напримѣръ, захарта, която може би следъ 2-3 месеца ще се наложи да раздаваме съ купони. Ако може да се смѣтне до известна степенъ полезно това намаление на митото на печеното какао, то въ такъвъ случай то ще трѣбва да бѣде поставено въ буква „х“ на последната таблица, а не да бѣде въ буква „а“.

Намаление митото на албумина отъ 200 на 15 златни лева на 100 кгр. има и добра, и лоша страна. Това чувствително измаление на митото на албумина може да измѣсти употребата на кръвта. Азъ не бихъ се решилъ така смѣло да поддържамъ едно такова голѣмо намаление на митото, ако нѣмаше това зловоліе у насъ, което законътъ покровителствува и на което зловоліе ще трѣбва да се противопостави единъ новъ законъ, за да бѣде принуденъ оня наместникъ, ако мога така да се изразя, който разпредѣля кръвта, да върши това по-правилно. Ако ли, обаче, тая ниска цена на албумина поощри и пакостника да внася албуминъ, защото може би ще намѣри по-добра смѣтка, ще трѣбва онзи, който дирижира стопанския животъ у насъ — азъ ще имамъ случая да гозоря за дирижираното стопанство и да кажа какъ то се дирижира и какъ трѣбва да бѣде дирижирано — да си вземе добра бележка и да занимае Парламента съ законопроектъ за увеличление на митото на албумина. За момента, обаче, мотивитѣ за исканото намаление на митото на албумина сѣ оправдателни и азъ съмъ съгласенъ то да бѣде намалено.

По точка 2 се даватъ облекчения за вноса на портокали, мандарини, китри и банани. Смѣтамъ, че тѣ трѣбваше да бѣдатъ включени въ точка 1 — при смокинитѣ. Нѣма да се спирамъ на тая точка, защото облекчението, което се дава за мандаринитѣ, както казахъ и по-напредъ, не е повече отъ 2 л. на килограмъ и то нѣма да се почувствува, нѣма да предизвика излишно изнасяне на срдѣства навънъ.

Идвамъ на точка 3. Увеличава се митото на кокса отъ 2 златни лева на 3 златни лева за 100 кгр. Г-да! Вие знаете, че нашата митническа тарифа, независимо отъ проблемитѣ, които тя разрешава отъ фискално и социално гледище, провежда и една политика чисто стопанска, наречена насърчителна, протекционна политика, чрезъ налагането, така да се каже, на възбрана, чрезъ създаване на препятствия съ високи мита, имачи за цель между другото да създадатъ условия въ нашата страна за създаването на мѣстна индустрия. Недостатъчна ли е даваната досега протекция на нашата индустрия, та се иска сега поскѣпване на кокса? Двата франка, които се плащатъ като вносно мито на чуждестранния коксъ, представляватъ протекция на българскитѣ коксови фабрики кръгло 68 л. на 100 кгр. или 680 л. на 1 тонъ коксъ. Сега се иска протекционното мито да бѣде увеличено съ още 340 л., за да стане къмъ хиляда и нѣколко лева. Ще трѣбва да се направи една преценка на условията, при които работятъ българскитѣ коксови фабрики, за да се види, оправдано ли е това повишение митото на кокса съ 200-300-400 л. на тонъ и то въ днешния денъ, когато се приготвя законопроектъ, който ще ни се сервира скоро и съ който ще ни се каже: „Приравнете ценитѣ, намалете ги, нагаждайте ценитѣ къмъ тия на 30 августъ, защото смущението долу въ маситѣ е лошо и може да нанесе поражение, което ние не бѣга да допуснемъ“.

Но, г-да, българската коксова индустрия получава една не малка протекция и по другъ пѣтъ. Докато по-рано европейскиятъ коксъ, чехословашкиятъ и други се внасяше у насъ при нищожно мито и идваше презъ Варна съ презокеанскитѣ параходи или съ дунавскитѣ сѣдове при нищожно навло, днесъ навлото е значително по-голѣмо и то се явява като една изкуствена протекция на българската коксова индустрия. Освенъ това и цената на кокса въ чужбина, вследствие на военното време, чувствително се е

повишила, което повишение сѣщо се явява като една протекция на българската коксова индустрия. При това послѣжение ние ще трѣбва да видимъ, когато вече има създадена по единъ изкуственъ пѣтъ две протекции на нашата коксова индустрия, при тая наша трета протекция, която създаваме чрезъ увеличение на митото, ще може ли да разчитаме евентуално на една конкуренция между отѣлнитѣ коксепроизводители, за да се получи една реална цена на българския пазаръ? За голѣмо съжаление, това нѣма да може да стане защото производството на коксъ въ България е въ рѣцетѣ само на единъ човѣкъ. При това положение, когато ние ще трѣбва да запазимъ ценитѣ на продуктитѣ у насъ на нивото, което тѣ имаха на 30 августъ, и нѣщо повече, когато дори ще трѣбва да намѣримъ срдѣства да намалимъ тия цени, не бѣга да даваме нова протекция на кокса, който се произвежда въ България. Може би увеличението на митото на кокса преди една година да имаше оправдание — може би законопроектътъ е билъ приготвенъ по-рано и при условията тогава и настроенията въ обществото да е билъ полезенъ — но при днешнитѣ условия и при днешното обществено настроение, то ще доведе да затаяването на едно негодуване въ душитѣ на българскитѣ граждани.

Новиятъ пунктъ 4 за намаление митото на газове въгледородни, втечени, се явява въ днешното време напълно оправданъ, защото идва да улесни вноса на тия газове и да измѣсти други горивни материали.

Относно преждата за работене на автомобилни гуми ще кажа следното. И тукъ трѣбва да видимъ, доколко каучуковата индустрия и специално производството на автомобилни гуми се намира подъ закрилата на митническата тарифа. На 1 кгр. гума, обработена въ чужбина, се плаща мито 4 златни франка, които, обрнати по курсъ 20 за митото и 27 за общинския налогъ и 4% гербовъ налогъ, даватъ 105 л. на килограмъ протекционно мито. Или ако вземемъ една голѣма гума отъ 20 кгр., протекцията е 2100 л. на парче. Отъ тѣзи 2100 л. на парче ние ще трѣбва да спаднемъ митото, което българскиятъ индустриалецъ плаща за вноса на суровия материал. Вѣрно е, че българскиятъ индустриалецъ внася суровъ каучукъ, на който плаща 80 златни лева мито за 100 кгр., отговарящи горе-долу на 27 книжни лева на килограмъ, обаче при фабриката се слагатъ и шпатови и други артикули, които фактически повишаватъ протекцията на българската каучукова индустрия. Сега се казва: но ние ще прибавимъ и прежда отъ изкуствена коприна. Преждата отъ изкуствена коприна плаща 2.000 златни лева на 100 кгр. или кръгло 650 лева книжни на килограмъ. Въ една гума не зная колко изкуствена коприна се употребява, но не вѣрвамъ да е повече отъ 1/2 кгр. Ако вземемъ най-голѣмото количество, че половинъ килограмъ коприна се употребява въ една гума, ще трѣбва да спаднемъ 340 л. и тогава на една голѣма автомобилна гума отъ 20 кгр. на българския индустриалецъ, фабрикантъ на автомобилни гуми, ще остане една протекция отъ 1760 л., което значи, че европейецътъ трѣбва да продаде сѣщата тая гума съ 1760 л. по-евтино на мѣстния пазаръ, за да може да се приравни съ цената въ България. Та, питамъ: следъ като е дадена една протекция отъ 2100 л. на една гума отъ 20 кгр., следва ли да увеличимъ митото или да увеличимъ тая протекция съ 300 л.? Не. Азъ смѣтамъ, че даваната сега протекция е предостатъчна. Тя е толкова повече предостатъчна, защото фабриката на тѣзи гуми е пакъ въ рѣцетѣ на одного и че нѣма втори, който да отиде да изравнява ценитѣ по пѣтъ на конкуренцията, както обикновено се изравняватъ ценитѣ у насъ. И азъ не бихъ се съгласилъ на едно подобно третиране. Азъ не се страхувамъ отъ заплахитѣ на индустриалцитѣ, че нѣма да фабрикуватъ гуми. Ще ги фабрикуватъ, защото смѣтката е ясна. Ако законътъ и условията сѣ такива, че и безъ да сложатъ изкуствена коприна тѣ могатъ да припечелятъ тѣзи 1.760 л., разбира се, че нѣма да ги фабрикуватъ; но ако има дирижирано стопанство, ако има дирижирана индустрия по-специално, ще ги фабрикуватъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Само че нѣма каучукъ. Това е, за да се спести каучукътъ, още повече, че гумата съ този платъ трае 15 пѣти повече, отколкото съ памучния.

Минчо Ковачевъ: Чрезъ намалението на митото на какаото и на изкуствената коприна се създава вече единъ прецедентъ. Не зная какъ ще отговаря уважаемиятъ г-нъ министъръ на финанситѣ утре, когато законопроектътъ стане законъ. Хората ще го четатъ въ „Държавенъ вестникъ“ и ще има цѣла блокада отъ заявления за калкулации и за намаление на митата, и това въ едно време, когато още политиката на дирижировка на стопанство и на намаление на ценитѣ не е очертана. Тая политика тепърва ние

ще очертаем и ще трябва стриктно да се придържаме към нея.

Ще си позволя да направя още една бележка. Недавна, преди месец или два, въ много градове се обложиха петролните деривати с общински данъци, особено родъ облози, които станаха непоносими, тежки за населението и добиха тягостна популярност. Докато там ставаше увеличаване, тук ще стане пък намаление на митото на изкуствената коприна, макаръ и да е за гуми, въ които като се постави, както се обясни, ще се пости чувствително каучукът. Моля, също и тук да не се удовлетворяват, ще кажа азъ, капризитъ на известни личности, които могат да създадат много работа на Парламента и по-специално на г-нъ министра на финанситъ. Той ще си вземе белята съ тяхъ.

Относно желѣзото „изтегъ“ не е голѣмо отклонението отъ митническата тарифа; вмѣсто 6 милиметра дебелина, отива се на 4½ милиметра. Струва ми се, че това нѣщо трѣбва да бѣде прието, толкова повече, че абсолютно никакъ не разваля хармонията на митническата тарифа.

Смѣщото е и за желѣзнитъ цилиндри. Това е единъ новъ продуктъ, който не е поименованъ въ митническата тарифа и би платилъ колосално мито, ако се причисли къмъ съответния материалъ. А това ще бѣде съвършено неоправдано.

Заклучение. Изложихъ ви всичко това, г-да народни представители, изхождайки отъ интереситъ и спокойствието на страната, безъ да мисля да правя нѣкаква по-осезателна, по-остра критика, защото, струва ми се, че този, който бѣга отъ критика, бѣга отъ себе си. Не прави нѣкаква тенденциозна критика, а напълно полезна. Нѣма творецъ въ свѣта, който да не е вземалъ актъ отъ критикитъ и да се е проявилъ като великъ творецъ. Азъ ви моля за интереситъ на страната да не се прави намалението въ митническата тарифа за шоколада и за изкуствената коприна, специално за онази изкуствена коприна, която ще влѣзе въ състава на гуменитъ колелета, а всичко останало, както казахъ, да бѣде одобрено и да бѣде добре оценена заслугата на автора на този законопроектъ, съ който той цели да донесе въ действителностъ облаги за народа.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Жико Струнджевъ.

Жико Струнджевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Представенъ ми е за разглеждане и приемане законопроектъ за измѣнение и допълнение на закона за митническата тарифа на вноснитъ стоки. Азъ нѣма да влизамъ въ разборъ на самия законопроектъ, защото това извършиха преждеговорившитъ, които, по всичко личи, сѣ компетентни въ тази областъ, като търговци. Азъ смѣтамъ, че този законопроектъ е навремененъ и ще трѣбва да го одобримъ, защото съ него се постигатъ главно две цели: първо, България възстановява, ако не напълно, отчасти нормални стопански и търговски отношения съ една съседна държава, каквато е Гърция, които отношения отъ нѣколко години насамъ не сѣ били добри, и, второ, дава се възможностъ да изнесемъ частъ отъ нашитъ земеделски продукти въ тази страна, съ който износъ ще настрѣчимъ нашето производство и евентуално загубитъ, които бихме получили отъ намалението на митата, ще ги покримъ съ този увеличенъ износъ.

Интересува ме, обаче, другъ единъ въпросъ, а именно: въ чия полза ще бѣде намалението на митата. Безспорно, то ще бѣде въ вреда на държавата, тъй като съ намалението на митата се намалява и приходътъ на фиска. Нека, обаче, видимъ, въ чия полза ще бѣде това, дали въ полза на търговеца или въ полза на консуматора. Азъ смѣтамъ, че това намаление на митата ще бѣде въ полза на търговеца, а не въ полза на консуматора. Защото, ако се направи една тънка смѣтка върху отдѣлнитъ продажни стойности на парче или на килограмъ, ще се види, че тѣ на пръвъ погледъ сѣ много малки и, следователно, на пазара нѣма да правятъ голѣмо впечатление на консуматора, когато той ги купува. Въ такъвъ случай търговецътъ ще крие въ стойността на стокитъ намалениитъ мита за своя лична полза. Ето кое ще стане причина да се смѣтне, че съ това намаление на митата не се постига голѣмъ резултатъ, а, напротивъ, се дава възможностъ на онѣзи, които се занимаватъ съ търговия на тѣзи артикули, да забогатяватъ по околѣнъ пътъ. Азъ ще бѣда твърде доволенъ, ако бѣда опроверганъ отъ г-нъ министра на финанситъ. Въ менъ е дълбоко убеждението, че той внесе този законопроектъ, следъ като предварително го е обмислилъ, за да не пострадатъ интереситъ на нашето стопанство и частнитъ интереси.

Тукъ му е мѣстото, г-да народни представители, да се отклони малко отъ тази тема и да погледна на въпроса отъ друго гледище, което има и ще има извънредно голѣмо значение въ нашия животъ. На всички ни е известно,

че търговецътъ е лицето, което е посредникъ между производителитъ и консуматора. Търговецътъ въ нашия стопански животъ играе една твърде важна роля. Нѣщо повече, бихъ казалъ, благородна роля, защото той влага въ своята търговия и физически трудъ, и умственъ трудъ, а най-важното — поема рискъ за своитъ материални интереси. Единственото нѣщо, което го ръководи, е печалбата. И тази именно печалба често пъти става причина да се създаватъ смутове въ държавата и обществото. Търговцитъ — не всички, безспорно — нѣкой пътъ заблудени отъ своето желание да натрупатъ голѣми печалби, не правятъ смѣтка за последицитъ отъ тѣхнитъ действия. Вамъ е известно, какъвъ смутъ създаде миналата година презъ есенята въ нашето общество обстоятелството, че голѣма частъ отъ търговцитъ започнаха да криятъ отъ пазара стокитъ, които не можеха да се внасятъ отъ странство, благодарение на ненормалното време, на войната въ Европа. Изчезнаха, потънаха като въ морето калаитъ и газѣта. И тия два артикула, тъй необходими за нашето селско население, станаха голѣма рѣдкостъ, и държавата бѣше принудена да се намѣси, да вземе крути мѣрки срещу индустриалци и търговци, които за тѣхни печалби се унижиха до тамъ, че да бѣдатъ интернирани, да бѣдатъ изпратени да чукатъ камъни въ безработнитъ трудовашки групи. Ето кое смуцава обществото и държавата въ нѣкои моменти, когато търговцитъ излизатъ вънъ отъ рамкитъ на позволеното въ търговията. По такъвъ начинъ тѣ подлагатъ на една страшно опасна критика своята собствена професия и своята собствена работа. И трѣбваше Дирекцията на полицията да извърши нѣща, които на много отъ търговцитъ не се харесаха. И азъ нѣма да го скрия, че въ туй отношение директорътъ на полицията, г-нъ Пантевъ, достойно изпълни своя дългъ като такъвъ, като спаси нашето общество отъ смутъ и даде възможностъ презъ м. септемврий 1939 г. мобилизацията на войскитъ, които бѣха изпратени на южната ни граница, да стане при единъ нормални условия и при една спокойна атмосфера. Това обстоятелство не по-малко е било предметъ на разисквания въ агитациитъ по изборитъ. И ето днесъ, г-да, нашето общество е смутено отъ единици търговци, бихъ казалъ, затуй защото злоупотребяватъ съ цената на тютюна и съ цената на царевичата. И тукъ идватъ цѣли делегации, оставили своитъ домове и своето стопанство, за да ходатайствуватъ предъ г-да министритъ да турятъ редъ при покупката на тия тъй важни артикули отъ нашето стопанство.

Единъ народенъ представителъ: Да не се отклоняваме отъ дневния редъ, г-нъ председателю.

Сирко Станчевъ: Това е демагогия.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни)

Жико Струнджевъ: Г-да народни представители! Нито съмъ демагогъ, нито правя политика. Азъ имамъ друго намѣрение — да спася търговското съсловие отъ страшната омраза, която единици отъ неговата срѣда създаватъ въ нашето общество, тъй като азъ, макаръ и не търговецъ, имамъ твърде голѣми симпатии къмъ това съсловие. Не би трѣбвало едно съсловие да подобня своя авторитетъ само по тия съображения, които ви изтъкнахъ.

Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че когато ни се предлага такъвъ законопроектъ, не би трѣбвало да се създава у насъ едно смущение, защото, както изтъкна и г-нъ Ковачевъ, ако не се лъжа, търговецъ и индустриалецъ, единици ще се възползватъ отъ този законъ. Ще се възползватъ ония, които по една щастлива случайностъ иматъ необходимия каучукъ или фабрики за произвеждане на шоколадъ. Нека се създаде впечатление, че правителството има за целъ да облекчи нашия икономически и стопански животъ. А това ще стане тогава, когато въ помощъ на Народното събрание и на правителството се притечатъ и самитъ търговци, особено тѣхната организация, Съюзътъ на търговцитъ. И когато тѣ се проникнатъ отъ тази същественна целъ, която се преследва въ днешния нашъ икономически животъ, тогава сами тѣ ще коренятъ злото, за да не дохожда да се корени по този начинъ, по който ние сме наблюдавали. Търговцитъ трѣбва веднажъ завинаги да премахнатъ отъ устата на нашия народъ понятията: спекулантъ, кожодеръ и думбазинъ, а да се смѣта, че търговецътъ е едно необходимо звено между производителъ и консуматоръ и че тази връзка ще създаде здрави основи на истинска държава и на благоденствуващъ народъ. (Ръкоплѣскания)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ министърътъ на финанситъ.

Министър Добри Божилов: Г-да народни представители! Азъ благодаря за казаното отъ г-нъ Ковачевъ и г-нъ Струнджевъ. Ще трѣбва, обаче, да ви заявя, че г-нъ Ковачевъ не може да ме убеди нито за какаото, нито за копринената прежда, че тѣхниятъ вносъ не е необходимъ. За да му докажа, че азъ съмъ готовъ да взема подъ внимание всичко, нѣмамъ нищо противъ, ако народното представителство реши, че можемъ и безъ шоколадъ; че е дошло време да се лишимъ отъ единъ такъвъ артикулъ и че, поради временното затруднение — понеже не можемъ да внасяме сурово какао, а трѣбва да внасяме печено какао — можемъ да останемъ дори безъ тоя спомогателенъ материалъ за приготвяне на шоколадъ. Оставямъ народното представителство да реши въпроса за какаото, следъ като се разгледа въ комисията и когато законопроектътъ се постави на второ четене.

По отношение на копринения платъ и за дълготрайността на гумитъ, приготвенъ съ него, азъ ще си позволя въ комисията да повикамъ вещи лица, граждански и военни, да дадатъ пълно освѣтление и, следъ като се уясни въпросътъ, да вземемъ най-правилно решение.

Моля сега законопроектътъ да се гласува на първо четене. (Ръкоплѣскания)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Поставямъ законопроекта на гласуване.

Тѣзи г-да народни представители, които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за митническата тарифа на вноснитѣ стоки, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка трета отъ дневния редъ:

Второ четене законопроекта за одобрение и приложение на спогодбата, постигната между държавата и Лудвигъ Грауманъ, отъ гр. София.

Моля г-нъ докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ д-ръ Георги Липовански: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за одобрение и приложение на спогодбата, постигната между държавата и Лудвигъ Грауманъ, отъ гр. София.

Чл. 1. Одобрява се следната спогодба, постигната между държавата и Лудвигъ Грауманъ, отъ гр. София:

§ 1. Лудвигъ Грауманъ, отъ гр. София, се задължава веднага да внесе въ брой на държавното съкровище сумата 1.186.000 лева, която сума представлява претендираната главница по гражданско дѣло № 776/1938 г. на Софийския областенъ съдъ, III гражданско отдѣление, заведено отъ Софийския областенъ директоръ, като представителъ на държавата, срещу Л. Грауманъ.

§ 2. Следъ внасянето на държавното съкровище отъ Лудвигъ Грауманъ на сумата 1.186.000 лева, двѣтъ страни се задължаватъ да прекратятъ гражданското дѣло № 776/1938 г. на Софийския областенъ съдъ, безъ да се дирятъ лихви, съдебни и дѣловодни разноски.

Г-да народни представители! Чл. 1, който ви докладвахъ, се прие отъ комисията безъ измѣнение. Азъ, обаче, желая да ви дамъ известни освѣтления за съображенията, които накараха комисията да приеме този текстъ на чл. 1 отъ законопроекта.

Презъ 1936 г. за нуждитѣ на Министерството на земедѣлието е била доставена една машина за избѣждане, чистене и сортиране на орѣхи. Първата комисия е приела тази машина като отговаряща на поемнитѣ условия. По силата на договора, били съ платени при доставката на машината 30% и при приемането ѝ отъ първата комисия още 40%, всичко 70%, които горе-долу представляватъ сумата 1.186.000 л.

Втората комисия, която била назначена, е намѣрила тази машина за неотговаряща на поемнитѣ условия и не я приела. Тогава министърътъ на земедѣлието е унищожилъ договора, конфискувалъ е залога отъ 90.060 л. и на 16 май 1938 г. се завежда искъ отъ страна на държавата, съ който се търси сумата, получена отъ доставчика на машината г-нъ Лудвигъ Грауманъ.

Този процесъ, така създаденъ, дошълъ въ една фаза, при която г-нъ Грауманъ е предложилъ на държавата една спогодба, която именно е обектъ на тоя законъ. По тази спогодба Грауманъ предлага да върне на държавата 1.186.000 л. и да си вземе обратно машината. Въ финансовата комисия присѣствуватъ и държавниятъ юрисконсултъ г-нъ Вълчановъ, който докладва съображението на юридическия съветъ при Министерството на финанситѣ, по силата на което той е решилъ, че този процесъ трѣбва да свърши съ тази спогодба. Финансовата комисия намира за

основателно съображението на юридическия съветъ: че има една опасностъ — най-после това е съдъ — при разглеждането на процеса, ако не се свърши съ тази спогодба, държавата евентуално да бѣде осъдена и, въ такъвъ случай, машината ще остане у държавата, а паритѣ — у Грауманъ, и държавата, освенъ дѣто ще загуби тази сума, но ще плати лихви и разноски. За да не се излага държавата на тази опасностъ, която носи всѣки единъ процесъ, юридическиятъ съветъ предлага тази спогодба, проектирана между г-нъ Грауманъ и държавната адвокатура, да бѣде облѣчена въ формата на единъ законъ, който се предлага. Финансовата комисия намѣри, че наистина е по-изгодно да се ликвидира този въпросъ така, като държавата получи обратно сумата 1.186.000 л., а Грауманъ получи обратно тази негодна машина.

Г-да народни представители! Това е, така да се каже, юридическо-финансовата страна на въпроса. Обаче финансовата комисия се спрѣ и на другата страна на въпроса, на моралната страна, така да се каже — за отговорността на ония чиновници, които сѣмъ влизали въ първата комисия, която е приела тази негодна или неотговаряща на поемнитѣ условия машина, призната за такава отъ втората комисия. По тази страна на въпроса сѣмъ записани оратори, които ще говорятъ. Азъ не искамъ да се спирамъ на нея, защото тѣ ще ви дадатъ обяснения по нея, обаче азъ съмъ длъженъ да кажа онова, което заяви г-нъ министърътъ на финанситѣ въ комисията; че има назначена анкетна комисия, която ще потърси отговорноститѣ. По този начинъ и тази морална страна на въпроса ще бѣде изяснена, нѣма да бѣде покрита!

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата чародияниятъ представителъ г-нъ Сирко Станчевъ.

Сирко Станчевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! По законопроекта за одобрение и приложение на спогодбата, постигната между държавата и Лудвигъ Грауманъ, отъ гр. София, че бихъ вземалъ думата следъ този докладъ, който г-нъ докладчикътъ направи предъ уважаемото Народно събрание, ако наистина не се касасе за едно прѣстѣпно разхищение на държавни срѣдства. Ето защо, г-да народни представители, азъ бихъ искалъ да поясня предъ васъ, какъ стои случаятъ, за да имате по-ясна картина върху този общественъ скандалъ.

Презъ 1936 г., по време на компенсационната сдѣлка, въ Министерството на земедѣлието висши чиновници решаватъ, че би било хубаво за народното стопанство и перспективно за износа на орѣхитѣ и на сушенитѣ сливи да се достави една инсталация за избѣждане, почистване и сортиране на орѣхитѣ, подлежащи на износъ, и още две други инсталации за етиовиране на сушени сливи. Етиовиране значи набѣждане чрезъ пара на сушенитѣ сливи, за да се подуятъ и да имъ се даде единъ гланцъ чрезъ глицеринъ и други срѣдства, за да добиятъ по-добъръ видъ, а следъ това да се опаковатъ прилично, въ хубави сандѣчета.

Г-да народни представители! Такова е било решението на висшитѣ чиновници при Министерството на земедѣлието. Ако, обаче, тѣзи чиновници бѣха се допитали до компетентнитѣ срѣди, респективно до търговцитѣ-износители, които познаватъ износа на орѣхитѣ и сушенитѣ сливи, или до други нѣкои стопановеди, щѣха да разбератъ, че е излишна доставката на тѣзи инсталации за избѣждане и почистване на орѣхитѣ и за етиовиране на сушенитѣ сливи, защото изнасянето на избѣдени орѣхи и на етиовирани сливи е свързано съ тежки мита, които се налагатъ отъ странитѣ вносителки.

Както е известно, въ странитѣ износители, каквато е нашата, проблемътъ е получаването по-висока цена за производителите, докато у странитѣ вносителки проблемътъ е създаване на повече работа за работницитѣ. Явно е, че при такова положение на работитѣ нашитѣ етиовирани сушени сливи и избѣдени орѣхи мжно могатъ да се внасятъ въ Германия и другитѣ страни, защото тѣ биха искали сами да етиовиратъ сливитѣ и да избѣдватъ орѣхитѣ. Въ Германия има инсталация за избѣждане и сортиране на орѣхитѣ въ Одербергъ и въ Пасау, а за етиовиране на сушени сливи има инсталации въ Хамбургъ и Тесау. Ако тѣзи чиновници знаеха тази работа, сигурно нѣмаше да поръчатъ тѣзи инсталации. Днесъ и чуждестраннитѣ инсталации не работятъ, защото отъ нѣколко години насамъ самитѣ чужденци не обръщатъ внимание на външната страна на тѣзи продукти, на пудросването на орѣхитѣ и пр. Казвамъ пудросване, защото орѣхътъ, следъ неговото почистване въ тѣзи инсталации, излиза лѣскавъ и пудросанъ. Но, както казахъ, чужденцитѣ не обръщатъ вече внимание на външния видъ на тия продукти, а на тѣхното съдържание. По тази причина, тѣзи инсталации не работятъ вече. Та пов-

тарямъ, ако тѣзи г-да отъ Министерството на земедѣлието бѣха се допитали до компетентнитѣ сѣбди, щѣха да видятъ, че е излишна доставката на тия инсталации.

Така или иначе, поемни условия се изработватъ и на Лудвигъ Грауманъ се възлага доставката на орѣховата инсталация и на двѣтъ етюдванни инсталации. За орѣховата инсталация се построява отъ държавата край Захарната фабрика въ София една солидна постройка и се прави нѣколко стотинѣ метра желѣзопѣтна линия къмъ тая постройка. За етюдваннитѣ инсталации се построяватъ съответнитѣ здания — едното въ Ловечъ за ловчанския и троянския край, кждето има най-големо производство на сушени сливи, а другото въ Кюстендилъ. Сжщо се правятъ и съответнитѣ отклонения отъ желѣзопѣтната линия.

Г-да! Тукъ става въпросъ само за орѣховата инсталация, обаче азъ говоря и за двѣтъ етюдванни инсталации. Азъ ще кажа после какъ става тѣхното приемане.

Когато Лудвигъ Грауманъ доставя орѣховата инсталация, Министерството на земедѣлието назначава една комисиия въ съставъ отъ 4 души чиновници при министерството, която комисиия въ единъ день преглежда инсталацията и съставя приемателенъ протоколъ отъ една страна, съ който окончателно приема инсталацията за издѣлване, почистване и сортиране на орѣхи край Захарната фабрика като напълно годна.

Точно по това време износителитѣ специалисти, търговцитѣ, които познаватъ тая машинария, обръщатъ вниманието на тогавашния министъръ на земедѣлието г-нъ Ради Василевъ. Въ момента, когато той ще сложи резолюцията за одобряване на приемателния протоколъ, нему се обръща внимание, че тая инсталация е негодна. Г-нъ министърътъ на земедѣлието назначава друга комисиия въ по-голямъ съставъ, въ която влизатъ специалисти — двама машинни инженери, двама химици инженери, двама експортѣри и представители на Експортния институтъ — въобщо единъ компетентенъ съставъ, който преглежда тая инсталация. Втората комисиия поглежда сериозно на работата си и преглежда инсталацията нѣколко дена, въ края на м. декември 1936 г. и въ сѣрдата на м. януари 1937 г. Следъ десетина дни тя преглежда изсушенитѣ орѣхи, които сж изчистени въ инсталацията, за да види дали сж годни за износъ.

Комисиията се произнася въ единъ обширенъ протоколъ, че инсталацията не само не е годна за що-годе добра работа, но е съвсемъ негодна за работа и дава решително мнение: инсталацията да не бѣде приета въ тоя видъ.

Таско Стоилковъ: Като непотрѣбна.

Сирко Станчевъ: Г-нъ Стоилковъ! Непотрѣбността е консумирана още въ началото на поръжката.

Таско Стоилковъ: Инсталация да се боядисватъ орѣхи!

Сирко Станчевъ: Въ втората комисиия се повдига и въпросътъ за отговорността на ония чиновници отъ първата комисиия, които сж погледнали така леко, така повърхностно на възложената имъ задача и сж дали заключение да се приеме инсталацията като годна.

Г-нъ Грауманъ е недоволенъ отъ решението на втората комисиия. Той обикаля тукъ-тамъ по търговски кантори, но комисиията стои решително на своето становище, че инсталацията е негодна. Най-после той успѣва да убеди г-нъ министъра на земедѣлието, че въ тая комисиия имало пристрастни лица, които сж решили погрѣшно въпроса.

Назначава се трета комисиия, която се председателствува отъ единъ апелативенъ сѣдия и въ която влизатъ нови лица: машинни инженери, химици инженери, експортѣри, представители на Експортния институтъ и т. н. И тая трета комисиия, следъ щателно преглеждане на инсталацията, сжщо така решава твърдо, че тая инсталация е негодна и не може да бѣде приета.

Г-да! Какво представлява съ сжщностъ тая инсталация? Тя не е съставена отъ никакви машинарии, а отъ прости сглобени тенекета. (Оживление) Тамъ орѣхитѣ не се издѣлватъ и не се почистватъ механически. Орѣхитѣ се измократъ и се овлажняватъ отвътре, като нѣма вакумни приспособления за изтегляне на влагата отъ орѣхитѣ, която влиза при първоначалното миене на орѣхитѣ. Уредитѣ за сортиране на орѣхитѣ не действуватъ. Инсталацията, въобщо, е толкова примитивна, че бѣлилната варъ, смѣсена съ разрѣдената сѣрна киселина въ бѣлилнитѣ корита, дава толкова много хлоръ, че при работата на инсталацията е невъзможно тамъ да се стои.

Таско Стоилковъ: Сѣрната киселина ще разяде тенекетата — още по-голямъ беля!

Сирко Станчевъ: А 10 дни следъ издѣлването и изсушаването на орѣхитѣ тѣ миршатъ още на хлоръ, а ядката имъ е мухлясала, горчива и негодна за ядене.

Дончо Узуновъ: Значи, това е машина за разваляне на орѣхитѣ!

Сирко Станчевъ: Разбира се, че следъ тѣзи две констатации на втората и третата комисиия, министърътъ решава, че инсталацията не може да бѣде приета. Но, за жалостъ, още преди утвърждаването на приемателния протоколъ на първата комисиия, г-нъ Грауманъ е можалъ да вземе 1.186.000 л. срещу общата стойностъ отъ 1.600.000 л. за цѣлата машинария.

Нѣкой народенъ представителъ: Какъ може безъ приемателенъ протоколъ да получи пари?

Сирко Станчевъ: Безъ приемателенъ протоколъ. — Г-нъ министърътъ анулира договора, конфискува залога, който е нѣщо около 90.000 лева и завежда дѣло за връщане на сумата 1.186.000 л.

Това е, г-да, постановката на въпроса за спогодбата, която днесъ е представена за одобрение отъ народното представителство съ разглеждания законопроектъ.

Г-нъ докладчикътъ каза, какво се е разисквало въ финансовата комисиия. Тамъ г-нъ държавниятъ юриконсултъ при Министерството на финанситѣ даде своитѣ пояснения и се установи, че наистина юридическиятъ съветъ при Министерството на финанситѣ дава мнение, че е хубаво да се склучи тая спогодба, която г-нъ Лудвигъ Грауманъ предлага. Разбира се, че предлага, защото е на тѣсно, защото иначе може да се повдигне въпросъ и за етюдваннитѣ инсталации.

Г-да! Азъ не съмъ юристъ и не мога тукъ да правя юридически тълкувания; азъ съмъ търговецъ, практикъ, който отъ своя гледна точка заключаватъ, че е по-добре да се склучи една доброволна спогодба, отколкото да се чака едно неизвестно сѣдебно решение. Още повече, че ако се води дѣло и се постигне единъ благоприятенъ резултатъ за държавата, ще се получи една разлика отъ 60-70 хиляди лева въ повече, нѣщо, което е безъ значение за случая. Прочее, г-да, азъ се съгласявамъ съ мнението на юридическия съветъ при Министерството на финанситѣ и заявявамъ, че ще гласувамъ представената ни съ този законопроектъ спогодба.

Г-да! Досега азъ разгледахъ юридическата страна на въпроса.

Но азъ съмъ излѣзълъ тукъ не само да разгледамъ тая страна на въпроса, но да разгледамъ и другата му страна — отговорноститѣ на ония, които поръжчаха тия машини. Както казахъ, сега става дума само за една инсталация, за орѣховата инсталация, а не и за другитѣ две етюдванни инсталации за сушене сливи въ Ловечъ и Кюстендилъ, които сж приети окончателно и сумитѣ по тѣхъ изплатени, смѣтката ликвидирана, когато и тѣзи инсталации сжщо така не могатъ да работятъ, не могатъ да етюдиратъ сливитѣ. Сливитѣ въ тия инсталации не се пречистватъ, не се излѣсватъ, ами просто се правятъ на нѣкакъвъ ошавъ, на нѣкакъвъ компотъ. И тѣзи инсталации сж негодни за работа. Вече нѣколко години стоятъ тамъ и въ тѣхъ не е обработена нито една партида сушени сливи.

Димитъръ Сараджовъ: И досега не сж потърсени отговорности!

Сирко Станчевъ: Прочее, г-да, поставя се въпросътъ: кой ще обезщетѣ държавата за направенитѣ разходи за зданията въ София край Захарната фабрика, въ Ловечъ и въ Кюстендилъ, за отклоненията отъ желѣзопѣтнитѣ линии и пр.? Следъ констатациитѣ, направени отъ двѣтъ комисиия, г-нъ министърътъ на земедѣлието е уволнилъ двама отъ виновнитѣ чиновници за приемането на орѣховата инсталация — единиятъ инженеръ-агрономъ и другиятъ инспекторъ при Министерството на земедѣлието. Действително заповѣдта за единия — за инженеръ-агронома — е приложена, обаче за другия — за инспектора — заповѣдта, за жалостъ, не е приложена. Господинътъ е билъ премѣстенъ на друго мѣсто, а следъ това възвѣрнатъ отново въ Министерството на земедѣлието съ повишение въ главенъ инспекторъ!

Обаждатъ се: Браво!

Д-ръ Никола Сакаровъ: Дали не сж му дали допълнително орденъ за награда?

Сирко Станчевъ: Г-да! Азъ ви моля да не бъда погрѣшно разбранъ. Азъ не правя никакъвъ упрѣкъ къмъ днешния министъръ на финанситѣ г-нъ Божиловъ, нито къмъ днешния министъръ на земедѣлието г-нъ Багряновъ, защото аферата, за която става дума, не е станала въ тѣхно време. Самъ г-нъ министъръ Багряновъ, когато му е паднала на рѣка преписката около тази орѣхова инсталация, е сложилъ една драстична резолюция: „Да се разследва и ми се докладва за този скандалъ“. Разбира се, че това прави честъ на г-нъ министъръ Багряновъ и вѣрвамъ, че той ще направи потребното, за да разчисти виновнитѣ отъ своето министерство. Още повече ние трѣбва да бъдемъ благодарни на министра на финанситѣ г-нъ Божиловъ, който, както тукъ, така и въ комисията по Министерството на финанситѣ, заяви, че той ще назначи една строга анкета, за да потърси отговорности и да наложи наказание на виновнитѣ чиновници.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Изтече Ви времето, г-нъ Станчевъ.

Сирко Станчевъ: Свършамъ. — Г-да, ако взехъ думата, то е отъ това високо мѣсто да изкажа възмущението си за този скандалъ по доставката на орѣховата инсталация, за която става дума, и покрай нея за дветѣ етюажни инсталации въ Ловечъ и Кюстендилъ, за да протестирамъ срещу безотговорното разпореждане отъ страна на нѣкои висши чиновници въ нашитѣ министерства съ скромнитѣ сръбства на нашия държавенъ бюджетъ и да поискамъ да се направи една строга анкета, да се потърсятъ отговорноститѣ, като бъдатъ наказани виновнитѣ за примѣръ на другитѣ. (Рѣкопѣтскания).

Тукъ, г-да, често говоримъ за отговорности, но когато стане дума за отговорности на българския чиновникъ, оказва се каточели за него не съществуватъ такива. Време е, г-да, да се намѣрятъ отговорнитѣ чиновници и, както въ комисията се изтъкна, да бъдатъ наказани единъ-двамата души. Да бъде обесенъ единъ, както казва нашиятъ народъ, за да служи за примѣръ на другитѣ. Азъ моля виновнитѣ да бъдатъ примѣрно наказани. (Рѣкопѣтскания)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще гласуваме. Тѣзи отъ г-да народнитѣ представители, които приематъ заглавието и чл. I, както се докладваха, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство. Събранието приема

Докладчикъ д-ръ Георги Липовански: (Чете) „Чл. 2. Спогодбата се освобождава отъ гербовъ налогъ“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Тѣзи отъ г-да народнитѣ представители, които приематъ чл. 2, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство. Събранието приема.

Законопроектътъ е окончателно приетъ.

Давамъ 5 минути отидихъ.

(Следъ отидиха)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Заседанието продължава.

Минаваме къмъ точка 4-та отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за връщане 219.390 л. данъци на общарската производителна кооперация „Съединение“ въ гр. София.

Моля г-нъ секретаря да го прочете.

Секретаръ Атанасъ Цвѣтковъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за връщане 219.390 л. данъци на общарската кооперация „Съединение“ въ гр. София.

Г-да народни представители!

Обущарската производителна кооперация „Съединение“ въ гр. София е била обложена съ 42.669 л. данѣкъ за 1929/1930 ф. г., за 1930/1931 ф. г. съ 44.138 л. и за 1931/1932 ф. г. съ 43.958 л., а всичко за тритѣ години съ 130.765 л. Съгласно действащия тогава законъ за данѣка върху приходитѣ тѣзи данѣци се събираха въ двоенъ размѣръ, поради което фактически данѣкътъ на кооперацията за въпроснитѣ три години е 261.530 л. Тѣзи данѣци сѫ били обжалвани отъ кооперацията предъ инстанцитѣ, включително и предъ Върховния административенъ съдъ, но жалбитѣ не сѫ били уважени и облаганята сѫ влѣзли въ законна сила.

Кооперацията е счела, че при облагането ѝ сѫ били допустнати грѣшки, като въ облагаемия приходъ сѫ били включени суми, които по естеството си не сѫ представлявали приходъ, поради което тя е подала до Народното събрание молба да се опростятъ неправилно наложенитѣ ѝ данѣци. XXIV-то обикновено Народно събрание разгледа молбата на кооперацията и рѣши да ѝ се опростятъ 219.390 л. Това решение, обаче, не можѣ да се приведе въ изпълнение, тъй като кооперацията бѣше изплатила напълно опредѣленитѣ ѝ данѣци.

За да може да се изпълни решението на Народното събрание, взето за опрощаване на сумата 219.390 л., необходимо е да се гласува специаленъ законъ за връщане на сумата.

Каго предлагамъ на просвѣтеното ви внимание настоящия законопроектъ, моля ви, г-да народни представители, да го обждите и гласувате.

Гр. София, 28 февруарий 1940 г.

Министъръ на финанситѣ: Д. Божиловъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за връщане 219.390 л. данѣци на общарската производителна кооперация „Съединение“, гр. София.

Параграфъ единственъ. Връщатъ се опростенитѣ отъ XXIV-то обикновено Народно събрание на общарската производителна кооперация „Съединение“, гр. София, данѣци въ размѣръ на 219.390 л., събрани за финансовитѣ: 1929/1930, 1930/1931 и 1931/1932 години. Срокътъ по чл. 13 отъ закона за събиране прѣжитѣ данѣци тече отъ деня на обнародването на този законъ“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване законопроекта. Тѣзи отъ г-да народнитѣ представители, които приематъ на първо четене законопроекта за връщане 219.390 л. данѣци на общарската производителна кооперация „Съединение“ въ гр. София тъй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка 5-та отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за посрѣщане извънреднитѣ разходи по обезпечаване сигурността на страната.

Г-да народни представители! Предвидъ на това, че текстътъ на законопроекта е дълъгъ, съгласно чл. 42 отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание, моля, ви да се съгласите да бъдатъ прочетени само мотивитѣ му. Тия отъ г-да народнитѣ представители, които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-нъ секретаря да прочете мотивитѣ къмъ законопроекта.

Секретаръ Атанасъ Цвѣтковъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за посрѣщане извънреднитѣ разходи по обезпечаване сигурността на страната.

Г-да народни представители!

Поради усложненото международно положение, правителството било принудено да вземе известни мѣрки за обезпечаване сигурността на страната. Последвалитѣ поради това разходи не могатъ да се посрѣщатъ съ редовнитѣ приходи на държавата, а трѣбва да се търсятъ нови извънредни приходи. Съ приложения законопроектъ се предвижда облагането за 1940 г. съ еднократна вноска въ полза на държавата всички физически и юридически лица, които плащатъ едnodневенъ доходъ по закона за общественото подпомагане. Вноската засѣга всички граждани, като размѣрътъ ѝ е равенъ на дохода отъ два до единадесетъ дни, въ зависимостъ отъ годишния доходъ на лицата.

Каго предлагамъ на просвѣтното ви внимание този законопроектъ, моля ви, г-да народни представители, да го обждите и гласувате.

Гр. София, 4 мартъ 1940 г.

Министъръ на финанситѣ: Д. Божиловъ

(Ето и текстътъ на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за посрѣщане извънреднитѣ разходи по обезпечаване сигурността на страната.

I. Облагаеми лица и размѣръ на вноски

Чл. 1. Всички физически и юридически лица, които подлежатъ на облагане съ вноската, равна на едnodневния доходъ

доходъ съгласно чл. 34, буква „в“, отъ наредбата-законъ за общественото подпомагане, независимо отъ тази вноска, внасятъ само за 1940 бюджетна година, въ приходъ на държавното съкровище извънредна вноска, равна на еднодневния доходъ за:

два	дена за годишенъ доходъ до	24.000 л.	вкл.
три	" " " " "	48.000 "	" "
четири	" " " " "	72.000 "	" "
петъ	" " " " "	96.000 "	" "
шестъ	" " " " "	120.000 "	" "
седемъ	" " " " "	150.000 "	" "
осемъ	" " " " "	240.000 "	" "
деветъ	" " " " "	360.000 "	" "
десетъ	" " " " "	400.000 "	" "
единадесетъ	" " " " "	надъ 400.000 "	" "

Чл. 2. Не дължатъ вноската по чл. 1:

- а) физическите и юридически лица, които сж престанали да получаватъ приходи отъ нѣкакво занятие или отъ движими и недвижими имоти следъ 1 януарий 1939 година и не сж възстановили сжщитѣ преди 1 май 1940 година;
- б) служители и работници, които сж прекратили работата си до 1 май 1940 година;
- в) пенсионеритѣ, чиито пенсии сж прекратени отъ второто тримесечие на 1940 година.

Чл. 3. Плащатъ вноската по чл. 1 въ половинѣ размѣръ.

- а) физическите и юридическите лица, които не подлежатъ на облагане съ вноската по чл. 34, буква „в“, отъ наредбата-законъ за общественото подпомагане за 1939 или 1940 година и сж започнали да получаватъ приходи отъ нѣкакво занятие или отъ движими и недвижими имоти следъ 1 юлий 1940 година;
- б) служителитѣ и работницитѣ, които сж постъпили на работа следъ 1 юлий 1940 година.

- в) пенсионеритѣ, които сж започнали да получаватъ пенсия следъ 1 юлий 1940 година.

Чл. 4. Разпорежданията на чл. чл. 2 и 3 не се прилагатъ за приходитѣ по чл. 9.

Чл. 5. работницитѣ-надничари плащатъ вноската по чл. 1, въ размѣръ само на една надница, безъ огледъ на това кога сж започнали или напустнали работата.

II. Основа за определяне на вноската

Чл. 6. Размѣрътъ на вноската на всички физически и юридически лица, съ изключенията въ следващитѣ чл. чл. 8 и 9, се определя въз основа на еднодневния имъ доходъ, определенъ за 1939 бюджетна година.

Чл. 7. Размѣрътъ на вноската на физическите и юридическите лица, упоменати въ чл. 6, които не подлежатъ на вноска по чл. 34, буква „в“, отъ наредбата-законъ за общественото подпомагане за 1939 бюджетна година, поради това, че презъ 1939 година не сж имали никакви доходи, се определя въз основа на еднодневния имъ доходъ за 1940 бюджетна година.

Чл. 8. Размѣрътъ на вноската върху заплатитѣ на служителитѣ и работницитѣ при държавнитѣ, общинскитѣ, автономнитѣ и общественитѣ учреждения, при държавнитѣ фондове и при частнитѣ предприятия се определя въз основа на чистата заплата за м. май 1940 г. (следъ приспадане на направенитѣ по законъ удържки), умножена на 12.

Вноската за служителитѣ и работницитѣ, които постъпватъ на работа следъ 1 юлий 1940 г., се определя въз основа на чистата заплата за първия месецъ следъ постъпването на работа, умножена на 12.

Размѣрътъ на вноската за пенсионеритѣ се определя върху чистата годишна пенсия за 1940 година.

Чл. 9. Размѣрътъ на вноската на лицата, които получаватъ възнаграждения по чл. 6 отъ наредбата-законъ за данѣка върху приходитѣ (изключая заплатитѣ и надницитѣ) и приходи отъ капитали, съгласно чл. 20 отъ сжщата наредба-законъ, се определя въз основа на чистата сума, изплатена или одобрена презъ 1940 календарна година за възнаграждения по чл. 6, лихви, ренти, дивиденди и други приходи отъ цени книжа, чисти печалби и възнаграждения за периодични вноски на съдружници въ дружества съ ограничена отговорност, печалби на скрити съдружници, тантиеми на управители и провѣрителни съвети.

Дружествата, не дължатъ отдѣлна вноска за приходитѣ отъ капитали, изброени въ предшествуващата алинея.

Чл. 10. Физическите и юридическите лица, на които е определена вноска по чл. 34, буква „в“, отъ наредбата-законъ за общественото подпомагане за нѣколко приходоизточници при определяне вноската по този законъ, събиратъ приходитѣ си отъ всички приходоизточници.

Горното разпореждане нѣма приложение при определяне размѣра на вноската върху заплатитѣ, надницитѣ, пенскитѣ и върху възнагражденията по чл. 9.

III. Начини, срокове и мѣсто за плащане на вноската.

Чл. 11. Вноската на акционеритѣ, командитнитѣ (съ и безъ акции), събирателнитѣ и съ ограниченена отговорностъ дружества и на кооперативнитѣ сдружения се внася на два срока — първата половина до 31 май, а втората такава до 30 септемврий 1940 г. включително.

Вноската на физическите лица се внася на четири срока — по една четвъртъ часть, включително до края на м. май, юлий, септемврий и ноемврий 1940 година.

Сумитѣ по този членъ се внасятъ отъ самото дружество или лице въ Б. н. банка къмъ населеното мѣсто, където се упражнява занятieto, съответно където е имотътъ. Ако предприятието има клонове или имоти въ повече населени мѣста, сумата се внася къмъ населеното мѣсто, където е централата на предприятието, съответно мѣстожителството на лицето. Въ случай, че въ населеното мѣсто нѣма клонъ или агенатура на Б. н. банка, лицето внася сумата на мѣстния общински бирникъ (секретаръ-бирникъ).

Чл. 12. Вноската върху заплатитѣ на служителитѣ и работницитѣ се задържа отъ лицето, което изплаща сжщитѣ по една четвъртъ часть при изплащане заплатата за м. м. май, юлий, септемврий и ноемврий 1940 година.

Вноската на пенсионеритѣ се задържа отъ лицето, което изплаща пенсията, по една трета часть при изплащане пенсията за второто, третото и четвъртото тримесечие на 1940 година.

Чл. 13. Вноската върху възнагражденията и приходитѣ по чл. 9 се задържа при изплащането или одобряването на сжщитѣ отъ лицата, които сж задължени да задържатъ и внасятъ данѣка занятие, съгласно чл. чл. 87 и 88 отъ наредбата-законъ за данѣка върху приходитѣ. Въ сроковетѣ по тѣзи членове се внася и вноската за сигурността.

Чл. 14. Длъжностнитѣ и частни лица, на които по този законъ е възложено да задържатъ или събиратъ суми, внасятъ последнитѣ въ Б. н. банка до десето число на следния месецъ.

Общинскиятъ бирникъ задържа, въ полза на общинската каса, 3 на сто отъ събранитѣ отъ частни лица вноски (но не и отъ персонала при общината).

4. Принудително събиране и санкции.

Чл. 15. Невнесенитѣ въ предвиденитѣ въ този законъ срокове суми се събиратъ принудително по реда, предвиденъ въ закона за събиране на прѣбитѣ данѣци, ведно съ 1 на сто месечна лихва.

Длъжностнитѣ и частни лица, на които е възложено задържането или събирането на вноски, за невнасянето на събранитѣ суми въ определенитѣ срокове плащатъ събранитѣ суми съ 1½ на сто месечна лихва.

Частнитѣ предприятия, общинитѣ и автономнитѣ учреждения отговарятъ солидарно съ лицето, на което е възложено задържането на вноскитѣ за незадържанитѣ или задържани, но невнесени вноски. Отговорността за общинитѣ се отнася и по отношение събранитѣ, но невнесени отъ общинскитѣ бирници вноски.

При изчислението на лихвата днитѣ се закръгляватъ на цѣлъ месецъ.

5. Последни разпореждания.

Чл. 16. Когато физическите и юридическите лица, подлежащи на облагане съ вноска по чл. 34, буква „в“, отъ наредбата-законъ за общественото подпомагане, не сж определени тази вноска или макаръ и да сж я определени не сж я внесли, или пъкъ оспорватъ размѣра на дохода си, определянето на извънредната вноска по настоящия законъ ще стане на базата на еднодневния доходъ, установенъ отъ органитѣ на Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве.

Чл. 17. Подробноститѣ по внасянето, отчитането и надзора на събранитѣ по този законъ суми ще се уредятъ съ наредба отъ министъра на финанситѣ.)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Тодоръ Поляковъ.

Тодоръ Поляковъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Тръбва да ви призная, че по тоя законопроектъ азъ нѣмахъ достатъчно време да направя необходимитѣ справки, които се налагатъ, когато се разглежда единъ такъвъ много важенъ законопроектъ, който е свързанъ съ новъ данѣкъ, извънредно много тежъкъ споредъ мене, за българския гражданинъ. Азъ и уважаемиятъ професоръ Стайновъ подадохме онзи денъ една молба до бюрото на Камарата, съ която искахме, законопроектитѣ отъ по-голяма важностъ, да се раздаватъ на г-да народнитѣ представители нѣколко дни преди слагането имъ на дневенъ редъ, за да могатъ тѣ да ги разучаватъ основно и да направятъ

повече справки. Ще се съгласите, че тѣзи законопроекти, които ни се натрупват на купича въ края на всѣко заседание, нѣмаше възможност да ги изучаваме детайлно, както действително тѣ трѣбва да бъдат изучавани. Затова и азъ сега, вземайки думата по законопроекта, безъ да имамъ достатъчно време да направя необходимитѣ за мене справки, предварително заявявамъ, че може-би не ще бѣда достатъчно изчерпателенъ. Но дано разискванията тукъ по него бѣдатъ по-обширни, дано взематъ думата повече колеги депутати, за да може тоя законопроектъ да бѣде добре разясненъ.

Азъ бързамъ да заявя, че се обявявамъ противъ тоя законопроектъ и бихъ молилъ г-нѣ министра на финанситѣ да го оттегли, като цѣлата тази материя премине въ закона за данѣка върху приходитѣ или въ закона за бюджета на държавата за 1940 година. Като казвамъ това, бързамъ да декларирамъ, че никакъ не съмъ противъ обезпечаване сигурността на страната. Напротивъ, азъ съмъ за обезпечаване сигурността на страната, затуй защото, г-да народни представители, общитѣ национални въпроси винаги трѣбва да ни обединяватъ. Ако ние тукъ можемъ да се раздѣляме по много въпроси, напр. по въпроса за начина на управление на нашата страна, то по въпроса за обезпечаване сигурността на нашата държава, по въпроса за запазване на нашата независимостъ ние можемъ всѣкога да се обединимъ.

Но, г-да народни представители, щомъ говоримъ за обезпечаване сигурността на страната, трѣбва да кажемъ, че най-добре може да се пази тая сигурностъ и най-добре могатъ да се палятъ границитѣ на държавата отъ единъ народъ, който преди всичко е политически спокоенъ и материално обезпеченъ. Когато въ една страна има едно управление, което е по-демократично, когато имаме данѣчно облагане, което е по-справедливо, ние ще имаме тогава и единъ народъ повече обединенъ около своето управление, единъ народъ, който ще има по-голяма съпротивителна сила. Когато ще трѣбва действително да се пази независимостта на държавата, свободата, която е най-хубавото нѣщо на свѣта, цѣлиятъ народъ трѣбва да бѣде обединенъ, и ние тукъ, като синове на българския народъ, можемъ да се обединимъ.

Но азъ бързамъ да заявя, че този законопроектъ за посѣщаване извънреднитѣ разходи по обезпечаване сигурността на страната е, споредъ мене, неправилно озаглавенъ. Тоя законопроектъ най-правилно би трѣбвало да бѣде озаглавенъ: законъ за засилване на държавнитѣ приходи, защото той гони именно тая целъ — да се засилятъ държавнитѣ приходи. Предлаганиятъ обаче, начинъ да се засилятъ държавнитѣ приходи е много злополученъ, много лошъ за нашия данѣкоплатецъ, за нашия гражданинъ. Ще се мотивирамъ.

Най-напредъ трѣбва да признаемъ, че нѣма друга държава въ свѣта, въ която да има толкова много данѣци, колкото има въ нашата държава. Ако нѣкой се опита тукъ да взоръ данѣцитѣ, които плаща българскиятъ народъ, сигурно ще сръбни. На какво вече ние нѣмаме данѣкъ! Данѣчната система е извънредно много усложнена и нейната сложностъ я прави мъчноприложима, прави българскиятъ гражданинъ нарушител на данѣчнитѣ закони и после става нужда ние да гласуваме опрощаванията на глобитѣ, които поради това имъ сѣ наложили.

Азъ застъпвамъ тезата, че трѣбва да стане една унификация на данѣцитѣ въ България. Данѣчната система има нужда отъ една основна реформа, която да цели едно съединение на данѣцитѣ, за да знае най-после българскиятъ гражданинъ, да знае българскиятъ търговецъ, занаятчия, земеделецъ и работникъ какво има да плаща на държавата; предварително азъ знае, за да може да си направи преди всичко и той единъ балансъ въ своята къща, за да може и той да си състави своя бюджетъ. У насъ данѣцитѣ сѣ толкова многобройни, толкова разнообразни, че не може да се ориентира никой въ тѣхъ. Отъ толкова многобройни данѣчни закони, бихъ казалъ, има интересъ само този, който не желае българскиятъ народъ да знае какво точно плаща. Ето защо азъ съмъ за една унификация на данѣцитѣ и да се опредѣля, за да се следи данѣктѣ споредъ годишния доходъ на българския гражданинъ, за да се постигне едно данѣчно равновесие и за да може всѣкога да се контролира що се взема отъ данѣкоплатеца.

Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че предложениятъ законопроектъ не може да бѣде одобренъ, преди всичко затова, защото се касае да се стовари единъ новъ данѣкъ върху гърба на българския народъ. Азъ трѣбва да кажа и друго: нѣма никаква сигурностъ, че този законъ, който сега се създава за получаване на единъ извънреденъ приходъ презъ 1940 г., нѣма да бѣде въ сила и презъ 1941 г. Както гласувахме преди нѣколко дена законъ, съ

който патентитѣ презъ 1939 г. оставатъ въ сила презъ 1940 г., нищо нѣма да попрѣчи така сѣщо догодина да ни сервиратъ единъ новъ законъ, съ който да се продължи силата на сега разглеждания законъ още за една, още за две и т. н. години. Ако азъ искамъ това облагане, което се прокарва съ този законъ, да мине въ закона за данѣка върху приходитѣ или въ закона за бюджета на държавата за 1940 г., то е, за да трае една година.

Но азъ ще трѣбва да бѣде гласуванъ законопроектътъ, трѣбва да ви кажа, че азъ го намирамъ извънредно много несправедливъ. А знае се, че първото качество, което трѣбва да има единъ данѣченъ законъ, то е, той да бѣде справедливъ. А ще бѣде справедливъ тогава, когато се взема повече отъ този, който има повече, тогава, когато има не само пропорция, но и една прогресия при облагането.

Г-да народни представители! Така, както е дадена въ законопроекта таблицата за облагането, данѣктѣ е въ размѣръ на дохода за 2 дена за годишенъ доходъ до 24.000 л., за 3 дни за годишенъ доходъ до 48.000 л. и т. н., като се стига до 11 дни за годишенъ доходъ надъ 400.000 л. Като се погледне на таблицата повърхностно, получава се впечатлението, като чели въ нея е прокарана кой знае каква прогресия, а всъщностъ прогресията почти не се чувствува. Азъ успѣхъ да превърна въ съответнитѣ суми даденитѣ въ таблицата облагания. Тия, които получаватъ до 24.000 л. годишенъ доходъ, ще платятъ 133 л. Тукъ влизатъ всички онѣзи дребни съществуващи, работници и др., които могатъ да получатъ и могатъ да не получатъ доходъ, но които трѣбва да платятъ 133 л. Тия, които получаватъ до 48.000 л., ще платятъ 400 л.; тия, които получаватъ до 72.000 л., ще платятъ 800 л. и т. н.

Приведенъ облогътъ къмъ дохода въ проценти, получава се следниятъ резултатъ: първитѣ ще плащатъ отъ годишния си доходъ 0.55%, вторитѣ 0.83%, третитѣ 1.11%, четвъртитѣ 1.38% и т. н., докато се стига до 2.75%. Като направимъ едно сравнение между тия проценти, ще видиме, че разликата между процентитѣ на отдѣлнитѣ категории е само 0.28, 0.27, 0.26, 0.28 и т. н. Отъ това ние се убеждаваме, че прогресия липсва. Ако ще трѣбва да се сложи прогресия при това облагане, за да може да легне този товаръ върху по-имотнитѣ, върху по-силнитѣ сръди и съсловия въ нашата страна, въ такъвъ случай прогресията ще трѣбва да бѣде по-голяма. Този, който получава повече, ще трѣбва да плати повече. Доходътъ на този, който получава 24.000 л., сравненъ съ дохода на този, който получава 400.000 л., е 1:20. Щомъ единъ гражданинъ на тая страна, при нашитѣ условия, може да получи 400.000 л. годишенъ доходъ, ограниченъ отъ нашата държава, отъ нашето общество, той трѣбва да плати и 20 пъти повече отъ тоя, който получава 24.000 л. годишенъ доходъ.

Азъ съмъ за едно друго градиране на този данѣкъ. Въмѣсто да се поставя дневниятъ доходъ, да се постави единъ процентъ, който да се увеличава. Ако едно лице, физическо или юридическо, получава 400.000 л. годишенъ доходъ, да му се сложи данѣкъ 8%, 9%, 10%. Този, който получава 400.000 л. годишенъ доходъ, може да плати 10%, да плати 40.000 л. на държавата, защото тия 40.000 л. за него нѣма да представляватъ абсолютно никаква тежестъ, тѣ не бѣдатъ за него по-лесно поносими отъ ония 400 л., които трѣбва да плати онзи, който получава между 24.000 л. и 48.000 л. годишно. Ако, следователно, ще трѣбва да се прокара прогресия, тая прогресия трѣбва да се прокара по другъ начинъ — съ процентъ върху получавадения годишенъ доходъ. И тогава ще се получи една по-голяма справедливостъ.

Но когато ние говоримъ за прогресия, веднатъ трѣбва да кажемъ, че всички ония слаби икономически единици, всички бедни занаятчии, бедни земеделци, работници и др., които едва могатъ да изкаратъ прехраната си, трѣбва да бѣдатъ освободени отъ този данѣкъ, защото и въ закона за данѣка върху приходитѣ е легналъ принципътъ да се освобождава отъ данѣкъ единъ екзистенцъ-минимумъ въ размѣръ на 18.000 л. И понеже сега животътъ въ нашата страна е поскупѣналъ — това го признаваме всички — съ 30%, този екзистенцъ-минимумъ отъ 18.000 л. е недостатъченъ и трѣбва да бѣде повишенъ поне на 24.000 л. И азъ смѣтамъ, че този екзистенцъ-минимумъ отъ 24.000 л. трѣбва да бѣде съвършено освободенъ отъ облагане, а отъ тамъ нагоре постепенно да се отива къмъ по-високъ и по-високъ процентъ, за да се стигне до една по-голяма справедливостъ при облагането.

Това, което на насъ не ни се иска да го направимъ, вече въ други държави го правятъ, безъ да сѣ минати къмъ нѣкаква особена друга система на стопанисване и на управление, защото нуждитѣ, които сѣ голѣми, го налагатъ.

Както ние отъ тая трибуна признаваме нуждитъ на държавата или сме готови да ги признаемъ, така искаме гъзи, които иматъ повече, да се съгласятъ, че трѣбва да плащатъ повече, защото такова е времето днесъ, защото това е справедливото.

Ето защо, г-да народни представители, азъ намирамъ, че тази пропорция, която е дадена въ чл. 1 на законопроекта — отъ 2 до 11 надници — трѣбва да се превърне въ една прогресия съ процентно облагане на дохода. Ако законопроектътъ отиде въ съответната комисия, този въпросъ трѣбва да бѣде измѣненъ така, че да бждатъ освободени слабитѣ икономически слоеве свършено и да бжде стоварено това голѣмо данѣчно бреме върху по-широкитѣ гърбовѣ и върху по-дебелитѣ вратове. А въ България има такива. И ми се чини, че ги има твърде много вече. И ако ще трѣбва азъ да посоча отъ къде би могло да се взематъ повече данъци, бихъ могълъ да посоча това на г-да народнитѣ представители и на г-нъ министъра на финанситѣ. Вече въ нашитѣ периодически икономически списания и въ ежедневната преса ни се сочи, какви гармадни печалби реализиратъ известни стопански съсловия. Думата ми е за гърговцитѣ износители, тѣзи, които трупатъ грамадни печалби за смѣтка на българския производител, на гърба на българския селянинъ, който оре и копае земята съ потъ на челото. Печалбитѣ имъ сѣ несмѣтни. Ето азъ чета на едно мѣсто, че миналогодишниятъ износъ на тютюнъ, реколта 1938 г. — може би ще ми се сърди моятъ добъръ приятель г-нъ Чалбуровъ отъ Крумовградъ — е билъ 34 милиона килограма за една сума отъ 2.486.000.000 л. Срѣдната цена за изнесения тютюнъ е 72 л. на килограмъ. Срѣдната купувна цена на смѣтия тютюнъ у насъ, като се туря шаркото, като се турятъ и разни други още отбиви, които никога не се знаятъ, не е била повече отъ 33 л.; като се прибавятъ къмъ тѣхъ 8 лева за манипулация и други още 5 лева, или всичко 13 лева, въ края на краищата, чистата печалба на тютюноотгровцитѣ презъ 1939 г. — само цената за тия тютюни, които сѣ останали непродадени следъ септемврий месецъ, следъ обявяването на войната, се е повишила съ 30% — е скромната сума отъ 903.000.000 л. Може да ми се възрази: не, тази не е точната сума. Но вчера въ една комисия, ако се не лъжа, се е признало официално, че чистата печалба на тютюноотгровцитѣ тази година отъ износа на тютюна е 500.000.000 л. най-малко. Когато тия г-да могатъ да взематъ по 500.000.000 л. печалба отъ гърба на българския производител, тѣ трѣбва да бждатъ достатъчно патриотични, достатъчно родолюбиви да дадатъ 100.000.000 л. на държавата. (Ржкоплѣскания)

Това не е само съ тютюна. Вземете, напримѣръ, износа на гроздето презъ миналата година. Ние трѣбва да туримъ ржката на сърдцето си и да кажемъ: гроздето за износъ миналата година е купувано по 4—4.50 л. срѣдно, а на германския пазаръ е получило цена 9.75 л. за килограмъ. Турете 3 л. за манипулация, за експедиция, за това, за онова, което е много, вне ще получите пакъ 2.50 л. и повече отъ 2.50 л. на килограмъ чиста печалба. Изнесенитѣ милиони килограми грозде дадохъ несмѣтни печалби въ ржцетѣ на нѣкитѣ износители.

Жико Струнджевъ: Тѣ не сѣ платили още паритѣ на производителитѣ.

Тодоръ Поляковъ: Какъ да не сѣ платили, когато износътъ на гроздето е подъ гаранцията на държавата? Че моя теза е права, вие ще се убедите, ако се разходите по ул. „Клементина“, по булевардъ „Царица Йоанна“ и други улици, където ще видите какви грамадни блокови здания изникнаха на гърба на българския производител. Нека имъ сѣ честити, но когато държавата ще трѣбва да търси приходи и когато ние ще трѣбва да гласуваме единъ новъ законъ за засилване държавнитѣ приходи — защото такъвъ е този законъ — ние трѣбва да знаемъ къде да ги намиримъ.

Г-да народни представители! Гърбътъ на българския народъ не може да носи повече. Националниятъ доходъ, по признанията на самия г-нъ министъръ Божиловъ въ неговото експозе миналата година, не е повече отъ 4.000—4.500 л. на глава годишно. Той е на най-ниското стъпало. Може би само румънитѣ се конкуриратъ съ насъ. Ние имаме 25 милиарда лева годишенъ националенъ доходъ, а данъцитѣ сѣ 30% върху този националенъ доходъ. Нѣма вече какво да се взема отъ българския гражданинъ, защото нашиятъ народъ отива къмъ едно изжждане. Азъ си знамъ денъ четохъ една статистика, че у насъ въ селата умиратъ 12 на хиляда, а въ градоветѣ 15 на хиляда отъ туберкулоза. Всичко това е резултатъ на недожджване, на липсата на достатъчно срѣдства за препитание, на достатъчно срѣдства за смѣстувание. Тия срѣдства трѣбва да бждатъ осигурени. Когато искаме да обезпечимъ сигур-

ността на държавата, трѣбва да имаме народъ, съ който да я охраняваме. Не само ни трѣбватъ бойни коне, не само ни трѣбва техника, но трѣбватъ ни и здрави хора, които ще се качатъ на тия коне, здрави хора, които ще носятъ пушкитѣ, здрави хора, които да си служатъ съ тая техника. Това е въпросътъ надъ въпроситѣ.

Ето защо азъ намирамъ, че този законопроектъ не следва да бжде гласуванъ. Азъ се противопоставямъ затуй, защото съ него преди всичко се създава единъ новъ данѣкъ къмъ многобройнитѣ и разнообразни данъци въ нашата страна; защото съ него се внася още по-голѣма бъркотия; защото съ него се товари още повече гърбътъ на бедния български данѣкоплатецъ, който вече не може да понася. Азъ съмъ на мнение, че ако е необходимо да се увеличатъ държавнитѣ приходи, това трѣбва да стане по надлежния редъ, това трѣбва да стане по единъ редовенъ начинъ. Нѣма защо съ отдѣлни закони да се създаватъ инцидентно данъци, които само товарятъ и преговарятъ българския данѣкоплатецъ. Но ако нуждата е толкова неотложна, както може да се възрази отъ онова високо мѣсто (Сочи министритѣ), тогава азъ казвамъ и моля всички да кажемъ: намѣрете ги тамъ, където могатъ да се намѣрятъ, вземете ги отъ тамъ, отъ където трѣбва да се взематъ, защото иначе ще продължаваме да вършимъ една провокация къмъ българския народъ, който твърде много вече е обремененъ и изтерзанъ отъ данъци.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Гаврилъ Ленковъ.

Гаврилъ Ленковъ: (Отъ трибуна) Г-да народни представители! Заглавието на законопроекта опредѣля за какво сѣ предназначени тия извънредни приходи, които ще бждатъ събрани отъ българския данѣкоплатецъ. Въ мотивитѣ къмъ законопроекта е казано съвсемъ накъсо, че поради усложненото международно положение се наложило да се взематъ нѣкои извънредни мѣрки за обезпечаване сигурността на страната, а разходитѣ за осъществяване на тия мѣрки не сѣ могли да се посрещнатъ съ редовнитѣ приходи на държавата. Ако не бѣше тоя последниятъ мотивъ и ако не бѣше това заглавие на законопроекта, наистина едва ли би се намѣрилъ народенъ представителъ, който да вдигне ржка за този законопроектъ, който, наистина, иде да отегчи и безъ това отегченото положение на българския данѣкоплатецъ. Обаче когато ние дълбоко сме убедени въ голѣмата необходимостъ, която е продиктувала тия извънредни мѣрки, нашата неприязнь къмъ увеличението на данѣчното бреме днесъ като че ли отпада. Насъ не ни интересуватъ, г-да народни представители, въ този моментъ какви сѣ тия извънредни мѣрки, които сѣ били вземени, дали сѣ били целесъобразни или не, дали сѣ били навременни и дали оправдаватъ извънреднитѣ тежести, които ще легнатъ върху данѣкоплатеца. Ние сме дълбоко убедени, че една голѣма необходимостъ е наложила тия мѣрки и затова напълно сподѣляме съображенията на г-нъ министъра на финанситѣ и неговата голѣма дискретностъ. Поради тази дискретностъ той обстойно не ни казва тѣзи мѣрки въ мотивитѣ къмъ законопроекта.

Г-да народни представители! Съ този въпросъ, наистина, може да се прави твърде голѣма демагогия. Може да се спекулира съ него, защото наистина е болезненъ. Преговорившиятъ г-нъ Поляковъ свърза тоя въпросъ съ системата на нашето данѣчно законодателство. Азъ мисля, че такава връзка не може и не бива да сѣ прави. Защото днесъ, когато цѣлиятъ свѣтъ е въ пламъцитѣ на една страшна и опустошителна война, когато нашитѣ съседи за своитѣ отбранителни линии изразходватъ срѣдства, които сѣ много по-голѣми отъ годишния бюджетъ на нашата държава, ние много добре съзнаваме какво е значението на една организирана и добре въоръжена отбрана.

Ето за това именно ние нѣма да се поколебаемъ по принципъ да приемемъ този законопроектъ, който се явява продиктуванъ отъ висши държавнически съображения. И той не бива да се свързва съ нашата данѣчна система, за която, когато дойде времето да се говори, безспорно, ще се каже мнение, че тя трѣбва да бжде опростотворена и че въобще данѣчното бреме трѣбва да бжде разпредѣлено на малко по-други начала. Законопроектътъ е специаленъ — касае се за обезпечаване сигурността на страната — продиктуванъ е отъ висши държавни съображения и затова по принципъ не можемъ да не приемемъ този законопроектъ.

Азъ искамъ, обаче, да направя една малка бележка отъносно размѣра на облагането. Възприета е въ чл. 1 на законопроекта една аритметическа прогресия, която започва отъ вноска, равна на двудневния доходъ и завършва съ такава, равна на 11-дневния доходъ, съобразно годишния

приход — от 24.000 л. до 400.000 л. Азъ мисля, г-да народни представители, че въ случая трѣбва да се опредѣли единъ екзистенцъ-минимумъ, единъ минималенъ доходъ, който да се освободи отъ тази вноска. Трѣбва да се освободятъ отъ тази вноска най-дребнитѣ съществуванія у насъ, които и безъ това сѣ твърде много обременени отъ данѣнитѣ облагания. Наистина, би могло да се възрази, че когато се касае за сигурността на страната, всички — бедни и богати — би трѣбвало да дадатъ своята данъ. Азъ мисля, обаче, че въ широкия кръгъ на мѣрките за обезпечаване сигурността на страната, една отъ голѣмитѣ мѣрки е и тая: или да се подобри положението на дребнитѣ съществуванія, или поне да се запазятъ тѣ отъ една пълна разруха. Срѣдни стопански съществуванія сѣ, безспорно, тия, които иматъ доходъ отъ 24.000 л. до 48.000 л., затова азъ изказвамъ мнение вноската за тѣхъ да бѣде намалена. За смѣтка на това може и трѣбва да бѣде увеличенъ вноската за тия, които иматъ по-голѣми доходи, отъ 150.000 л. нагоре, защото, наистина, тѣзи данѣкоплатци по-лесно ще понесатъ това ново данѣчно бреме и защото, най-после, тѣхнитѣ по-голѣми доходи се дължатъ именно на спокойствието и на сигурността на страната, за обезпечението на които се взематъ тия специални мѣрки.

Като правя това предложение за установяването на единъ минималенъ доходъ, освободенъ отъ тия вноски, азъ искамъ да подчертая, г-да народни представители, следния фактъ, а именно че у насъ данѣнитѣ тежести падатъ главно върху дребнитѣ и срѣднитѣ стопански съществуванія. Искамъ да направя още една констатация: докато данѣчното бреме, тежашо на тѣхъ, се увеличава поради изискванията на времето, безспорно, ние трѣбва да признаемъ, че тѣхнитѣ доходи отъ деня на денъ растатъ поради легализирането и изкуственото поскѣпване на живота. За това поскѣпване, безспорно, ще се говори при единъ по-специаленъ случай вѣроятно въ блиско бъдеще.

Г-да народни представители! Този именно фактъ не е останалъ незабелязанъ отъ зоркото око на върховния факторъ, Негово Величество Царѣтъ, който въ тронното слово е изказалъ пожелание да се установи една по-голѣма хармония между цени, данѣци и доходи. Но азъ виждамъ, че тази хармония наистина е нарушена. Безспорно, и това извънредно данѣчно облагане, което е крайно необходимо, иде още повече да подчертае създадената дисхармония между цени, данѣци и доходи.

Ето защо въ заключение азъ ще кажа, че ние по принципъ не можемъ да не гласуваме този законопроектъ, защото той е продиктуванъ отъ една жизнена необходимостъ, обаче съ пожеланието, въ скоро време да бѣдѣтъ сезирани съ редица мѣрки, които да целятъ, ако не превъзвигане на живота, което много трудно може да стане, то поне спиране на застрашителното поскѣпване на живота, за да може действително да се установи, отчасти поне, оная хармония между цени, данѣци и доходи, за която се говори въ тронното слово. (Ръкоплѣскания отъ нѣкои народни представители)

Председателствувашъ Димитѣвъ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Никола Джанковъ.

Никола Джанковъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Г-нъ финансовиятъ министъръ ни е представилъ единъ законопроектъ за посрѣщане извънреднитѣ разходи по обезпечаване сигурността на страната. Азъ смѣтамъ, уважаеми г-да народни представители, че съ този законопроектъ, който е отъ извънредна важностъ, ние навлизаме въ смислеността на нашата работа. И сега, въ 1940 г., стопанскиятъ фронтъ на нашата страна се организира по сѣния начинъ, по който се организираше както презъ 1912 г., така и презъ 1914 г., т. е. финансовитѣ министри действуватъ по единъ и сѣщи ходъ въ вербуването на приходи за поставяне на нашата нация въ едно върховно действие, каквото е отбраната на нашата страна. Когато се вербуватъ извънредни приходи за обезпечаване сигурността на страната, това трѣбва да става по такъвъ начинъ, че да не се получатъ обратни резултати за сигурността на страната, защото всѣка мѣрка, г-да народни представители, има две острила. Представениятъ ни днесъ законопроектъ има за главне „за посрѣщане извънреднитѣ разходи за обезпечаване сигурността на страната“, но ако предвиденитѣ въ него мѣрки не сѣдъдани, можемъ да постигнемъ обратни резултати. Когато въ днешнитѣ тежки времена се посѣга да се увеличаватъ данѣцитѣ на народа, ние можемъ да постигнемъ обратни резултати, ако при това увеличение нѣма справедливостъ. Ето защо азъ намирамъ, че трѣбва да бѣдемъ много внимателни, когато посѣгаме да увеличаваме данѣцитѣ на народа.

Г-да народни представители! Ние всички тукъ сме дошли долу отъ низинитѣ и знаемъ дали приходитѣ на нашитѣ селяни и граждани се увеличаватъ, за да можемъ да посѣгаме да увеличаваме данѣцитѣ имъ. Една данѣчна мѣрка има резонъ тогава, когато тя отговаря на податнитѣ силѣ на народа. И сега, когато искаме да увеличаваме данѣцитѣ на народа, можемъ ли да отговоримъ положително, че сѣ увеличени приходитѣ на селянитѣ и гражданитѣ въ България? Азъ отговарямъ отрицателно — че приходитѣ на народа сѣ намалени. Следователно, касае се да направимъ нѣщо извънредно. А когато правимъ нѣщо извънредно, ние трѣбва да се замислимъ дълбоко и правилно да преценимъ нѣщата. И днесъ, както въ 1912 и 1914 г., когато се организира стопанскиятъ фронтъ на нашата страна за една върховна акция на народа, ние трѣбва да се замислимъ дълбоко, защото отъ фундамента на този фронтъ зависи по-нататѣкъ и изходътъ отъ бойния фронтъ. Ако стопанскиятъ фронтъ не е поставенъ добре, бойниятъ фронтъ може да се огъне. Азъ така поставямъ въпроса, и смѣтамъ, че го поставямъ въ една разумна и причинна връзка съ онова, което следва по-нататѣкъ. Така че, г-да народни представители, трѣбва да се позамислимъ дълбоко днесъ, когато искаме да увеличаваме данѣцитѣ на народа.

Азъ говорихъ съ единъ колега и то ми казваше: какъ можемъ да посегнемъ да вземемъ една или две надници отъ единъ гражданинъ въ София, който получава 30 л. на денъ, има две деца, които ходятъ на училище, и плаща 300 л. наемъ, когато той има нужда отъ помощъ, за да може да държѣ семейството си? Ето това е въпросътъ, г-да народни представители, на който ние трѣбва да си отговоримъ. И ако ще трѣбва да се налагатъ извънредни тежести на народа въ днешнитѣ извънредни времена за обезпечаване сигурността на страната, азъ смѣтамъ, че ние трѣбва да си помислимъ така, че да не дразнимъ, да не провокираме ония съсловия, които иматъ нужда отъ помощъ и не могатъ да понесатъ повече тежести отъ тѣзи, които имъ сѣ наложени по законитѣ досега.

Г-да народни представители! Представениятъ ни законопроектъ не държи смѣтка за оиѣзи слоеве отъ народа, които и безъ това не могатъ да посрѣщатъ своитѣ ежедневни разходи, защото не предвижда единъ екзистенцъ-минимумъ, който да не подлежи на облагане. Отъ таблицата, която е дадена въ законопроекта, се вижда, че не може да става въпросъ за нѣкаква прогресия въ облагането, даже не може да става въпросъ за нѣкаква пропорция. Виждате отъ законопроекта какъ сѣ наредени доходитѣ, които се облагатъ: 24.000 л., 48.000 л., 72.000 л., 96.000 л., 120.000 л., 150.000 л. — разликата е 24.000 л. — а като дойдатъ голѣмитѣ доходи, веднага се прави скокъ отъ 150.000 л. на 240.000 л. — разлика 90.000 л. — следъ това отъ 240.000 л. се скача на 360.000 л. — разлика 120.000 л. — а облагането за всѣка следваща категория се увеличава само съ една надница. Защо и за голѣмитѣ доходи разликата между две категории не е 24.000 л., както е за малкитѣ доходи? Както виждате, въ тази таблица за доходитѣ, които се облагатъ, нѣма даже една обикновена аритметическа прогресия.

Г-да народни представители! Азъ намирамъ, че този новъ данѣкъ въ своето начало е несправедливъ. Смѣтамъ, че въ днешнитѣ тежки времена трѣбва да се постави единъ екзистенцъ-минимумъ, който да не подлежи на облагане за известни слоеве отъ народа, които и безъ туй не могатъ да посрѣщатъ разходите си и иматъ нужда отъ помощъ на държавата и на обществото. Може да се приеме екзистенцъ-минимумъ, който е предвиденъ въ закона за данѣка върху приходитѣ — 18.000 л. По законопроекта облагането почва съ доходи до 24.000 л. и се взематъ 9.5% и нѣщо отъ дохода, а при 400.000 л. доходъ се взема 3%. Ако имаме пропорция въ облагането, би трѣбвало за 400.000 л. доходъ да се вземе 20 по 0.5% — 10%.

Ето защо, г-да народни представители, азъ намирамъ, че законопроектътъ, така както ни е представенъ, ние не можемъ да го гласуваме по принципъ. Законопроектътъ трѣбва да бѣде въ друга форма, да туримъ едно процентно увеличение на данѣка върху приходитѣ, а не да слагаме тоя новъ данѣкъ, отъ който не се освобождава и последниятъ просѣкъ, бихъ казалъ.

Г-да народни представители! Съ законопроекта, който е сложенъ на разглеждане, се засѣга единъ много важенъ въпросъ. Както казахъ, азъ намирамъ, че ние не можемъ да гласуваме този законопроектъ. Ние можемъ да приемемъ единъ законопроектъ, който въвѣдка прогресивно-подоходно облагане на приходитѣ на гражданитѣ.

Предвидъ на това, че се касае за обезпечаване сигурността на нашата страна, азъ моля г-нъ финансовия министъръ, ако е възможно, да оттегли тоя законопроектъ и да ни представи другъ законопроектъ, който да предвижда

процентно облагане на приходите на гражданите като извънреден данък за обезпечаване средства на държавата. Азъ намирамъ, че облагането по този законопроектъ е крайно несправедливо, понеже не е определенъ никакъвъ екзистенцъ-минимумъ, който да не подлежи на облагане, нито има даже аритметическа прогресия въ облагането на приходите на гражданите.

Г-да народни представители! Азъ искамъ, че въ тежките времена, въ които живеемъ днесъ, ние трѣбва да бъдемъ гвърде осторожни, когато слагаме нови тежести върху нашите селяни и граждани. Ние знаемъ, че доходите на нашите селяни и граждани сѣ намалѣли; ние знаемъ, че за тютюнните отъ реколта 1939 г. търговците предлагатъ по низки цени; ние знаемъ, че не може да се изнесатъ сиренето и кашкавалътъ, въ които сѣ ангажирани капиталите на маса стопани. Съ една речъ, финансовиятъ и стопанскиятъ животъ на нашата страна е замръзълъ и не може да се говори за нови данѣци.

Още веднажъ моля г-нъ финансовия министъръ да оттегли законопроекта си и да приеме процентно облагане на гражданите споредъ данѣка върху приходите, като се предвиди и екзистенцъ-минимумъ 18.000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-да народни представители! Моля да се съгласите да вдигнемъ заседанието.

За утрешното заседание, съ съгласието на правителството ви предлагамъ следния дневенъ редъ:

Първо четене законопроектите:

1. За посрѣщане извънредните разходи по обезпечаване сигурността на страната — продължение разискванията.

2. За извънреденъ бюджетенъ кредитъ отъ 36.250.000 л. по бюджета на Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните за 1940 бюджетна година.

Одобрение предложенията:

3. За опрощаване на сумата 6.613.668 л., дължима отъ глоби, лихви и неиздѣлжения на държавното съкровище, общините, фондовете и пр. по изпълнителни актове отъ несъстоятелни и несъществуващи длъжници.

4. За одобрение V-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 29 декемврий 1939 г., протоколъ № 230, относно освобождаването отъ бандеролъ и др. 5.000 кгр. стари папириси, раздадени на войници.

5. За продължаване сроковете по нѣкои вносни митнишки декларации за освобождаване нѣкои стоки отъ вносно и износно мито и други данѣци и такси.

6. За одобрение на нѣкои укази отъ 1939 и 1940 г. и на I-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 29 септемврий 1939 г., протоколъ № 147.

7. За освобождаване отъ вносно мито и други данѣци и такси разни предмети и стоки, пропуснати на кредитъ на частни лица, дружества и др. презъ 1932, 1933 и 1934 г., както и за одобрение на нѣкои постановления отъ 1938 и 1939 г.

8. За продължение срока по чл. 112 отъ закона за митниците за новоизнасянето отъ пощенската администрация служебно на изостаналите въ митниците пощенски колетти.

9. За одобрение подписаната на 1 мартъ 1940 г. въ София спогодба за плащанията между България и Румъния.

10. За одобрение подписаната на 11 октомврий 1939 г. въ София втора допълнителна спогодба къмъ българо-германския търговски договоръ.

11. За одобрение решенията на прошектарната комисия.

Тѣзи отъ г-да народните представители, които приематъ така предложения дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣшката. Мнозинство. Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 19 ч. 45 м.)

Подпредседателъ: **ДИМИТЪРЪ ПЕШЕВЪ**

Секретари: **АТАНАСЪ ГАНЕВЪ**
ГЕОРГИ МИХАЙЛОВЪ

Началникъ на Стенографското отделение: **ДОНЧО ДУКОВЪ**